ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 266 (8173)
НОЯБРИИН
14
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Швейцариин Конфедерациин Президент Маркус Фельдман хоёр телеграммануудые абалсаба (1-дэхи нюур).

Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэб Советскэ Союз дотор болзорһоо урид дүүргэгдээ, малай тоһо, һүнэй продукци буйлуулха жэлэй түсэбые ороной һүнэй промышленность дүүргээ (1-дэхи нюур).

КПСС-эй ЦК-да Нидерландын Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай уулзалга болобо (1-дэхи нюур).

БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ (1-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: **Е. Красинская.**—Үйлэдбэрие шудалжа, тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ. **П. Матвеев.**—Политическэ, научна эрдэм үргэнөөр дэлгэрүүлэе (2-дохи нюур).

С. Таханов. — Экономическа конференци (2-дохи нюур).

НҮХЭД ҺААЛИШАД! Парти, правительствынгаа амаршалгада харюу болгон, үбэлэй үедэ зунайхиһаа дутуугүй ехэ һү һаахын түлөө тэмсэгты! (3-дахи нюур).

М. Мангадаев.—Политехническэ һуралсал тухай (3-дахи нюур).

ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сессиин заседани (4-дэхи нюур).

Айл бүхэндэ газетэ

Манай орон дотор хэблэл ха- советскэ хүнүүдэй эрдэм эрэлээ дээшэлүүлгэдэнь абтар ехэ туһатай зэбсэг онхой. Газетэнүүд болон рналнууд жэл ерэхэ тудам н хэһэгээр хэблэгдэдэг божо байна. Манайшье рес- бликада бурят, ород хэлэн рэ газетэнүүдэй олон хэһэ- р гаргагдажа байһаниинь эниие гэршэлнэ.

Советскэ хүнүүд хэблэлээ ндэлдэг, тэрээндээ дурладаг, имэһээ тэрэнээ захижа ун- даг, үнэндөө газетэгүйгөөр йжа шадахаяа болинхой гээ- . 1957 ондо абтаха газетэ, рнал захилга эхилһээр мү- үнинэй. Энэ хүдэлмэри го- дуудташье, хүдөөдэшье яһа- һайнаар ябуулагдажа бай- . Жэшээнь, Сэлэнгын аймай Кагановичын, Сталинай, нинэй нэрэмжэтэ колуудта газетэ, журнал за- лга эмхитэйгээр үнгэргэгжэ байна. Мүн Ахын, Кудан ба бусад аймагуудта яһа- һайнаар ябуулагдана.

Хэблэл захилга, захигшад- ань газетэ зөөлгэ хоёрые һай- аар эмхидхэхэ хэрэгтэ пар- йина организацинуудай эдэб- тэйгээр хабаадалсаһан га- ртал захилгын хүдэлмэри аргшатай һайнаар ябуулагда- . Газетэ, журналнуудые муу- ар, удаан болгожо тараадаг зарта захилгашье тулюур йна. Манай хүдөө бэшэгшэд ээн тухай редакцида олон гоол оруулдаг. Яруунын агай «Путь социализма» лхоздо асаргдаһан газетэүд олон хоног соо ээдтэнь ргэгдэнгүй хэбтэдэг. Мүн Хоин аймагай Үдын сомоной алинай нэрэмжэтэ колхоздо а иимэ. Ондоошье аймадһаа иимэрхүү мэдээсэл одог байна. Саашадаа иимэ агдалнууд усадхагдаха ёһо. Колхозуудай партийна ор- анизацинууд, правленинүүд лхеэ холбооной хүдэлмэри- гшэдтэй хамта газетэ, жур- лнуудые зөөлгэ һайжаруул- , илангаяа холын гүүртэ, тарануудай малшадта почто өлгэ заатагүй гурнмшуулха ёһотой. Тиигээд газетэ захилга ябуулхадаашье малажалай эдэ хүдэлмэрилэгшэдые мартажа то болохогүй.

Газетэ, журнал захилга ха- а гансахан хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй ажал бэшэ, арин олониитын хэрэг мүн боюно. Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта газетэ тараалгада мүн ниитын түлөөлэгшэд хабаадана, мүн газетэ захилгын олон пунктнууд хүдэлнэ.

Газетэ захилгын ябаса дээрэһээ харахада, зарим газетэ, журналнуудта хүнүүдэй эрилтэ айхабтар ехэ. Гэхэтэй хамта, мүн зарим газетэ, журналнуудай илангаяа бурят-монгол хэлэн дээрэ гарадаг газетэнүүдэй, журналай захилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Жэшээнь, Яруунын, Заиграйн, Ториин, Бичурын болон бусад зарим аймагуудта, мүн Улан-Удэ городто бурят хэлэн дээрэ гарадаг хэблэл муугаар тараагдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, хэлхеэ холбооной эдэ аймагуудай конторын хүдэлмэрилэгшэд, газетэ тараалгаар түлөөлэгшэд, мүн партийна, комсомольско организацинууд олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри мууса ябуулна гээшэ. Газетэ тараалгаар аймагуудай түлөөлэгшэд колхозууд, МТС-үүд болон эмхи зургаануудай партийна, комсомольско организацинуудтай хамта газетэ, журнал тараалга эмхидхэхэдээ айл бүхэнэй газетэтэй байхаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха зорилготой.

Хэблэл тараалга эмхидхэхэдээ малай холын фермэ, гүүртэ, отарануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ тусгаар анхаралаа хандуулха шухала. Малажалай эдэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэблэл захиха, эрилтэ хангахын түлөө хэмжээ абаха ёһотой. Түбхын түрүүндэ колхозуудай правленинүүд, партийна, комсомольско организацинууд энээниие эмхидхэхэ уялгатай.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, газетэ тараалгаар олониитын түлөөлэгшэд, агитаторнууд газетэ, журнал тухай хүн зондо ойлгуулжа үгэхэ, ажахын һалбари бүхэндэ хэблэгдэдэг газетэнүүдые мүн тарааха хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Бүхы газетэ, журналнуудые олониитын дунда һайнаар тараагаа хада партиин XX съездын табиһан гол зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэнь советскэ хүнүүдтэ хэблэл бодотоор туһалха байна.

Газетэ, журнал захилга хадаа шухала удхашанартай олониитын кампани мүн. Тиимэһээ нютагуудтахи партийна организацинууд энэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ эмхидхэлсэхэ уялгатай.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Швейцариин Конфедерациин Президент Маркус Фельдман хоёр телеграммануудые абалсаба

Швейцариин Конфедерациин Президент Маркус Фельдман СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинда 1956 оной ноябриин 6-да телеграмма эльгээгээ. Текстнь доро толилогдобо:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ господин Николай Александрович БУЛГАНИНДА

МОСКВА.

...лхэйн гурбадахи дайнай ба ха- бүхы хүндэ хүшэр хойшолон- оор дахяад тулалдаха аюул түрэлтэндэ тохёолдохоор од байна. Гэбэшье, эб рамдал аршалан хамгаалагдажа хо ба аршалан хамгаалагдаха ой. Энэ зорилгоор Швейцариин еральна Совет хадаа 1955 оной ыдэ Женевэдэ суглаһан дүрбэн ительствын толгойлогшонорой, барилан хэлэбэл, Америкын боото Штадуудай, Франциин, икобританиин болон Советскэ зай правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөө дары зарлаехээр уряалан хандана. Бандунгска конференцидэ хабаадаһан нүүдэй түлөөлэгшэ боложо, Индиин правительствые толгойлогшо энэ зүблөөндэ хабаадалсажа болохо байгаа.

Тус зүблөөн Швейцариин конфедерациин газар дээрэ үнгэргэгдэжэ болохо юм.

Энэ зүблөө эмхидхэлгэдэ һайн сэдьхэлээрээ туһалхаар бэлэн байһанаа Федеральна Совет элишэлэн мэдүүлнэ.

Швейцариин Конфедерациин Президент Маркус ФЕЛЬДМАН.

Берн, 1956 оной ноябриин 6.

Швейцариин Конфедерациин Президент Маркус Фельдмандэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин 1956 оной ноябриин 11-дэ харюугай телеграмма эльгээгээ:

Швейцариин Конфедерациин Президент господин Маркус ФЕЛЬДМАНДЭ

БЕРН.

...алдаата бүхы асуудалнуудые ёһоор шиидхэхэ шухала, элдэб нүүдэй правительствонуудые ойлогшонорой нюураараа уулхэлсээ хэлгэ эб найрамдалай тэ туһатай байха гэжэ Советскэ ительство батаар этигэдэг бай- Тиимэһээ Америкын Холбоото уудай, Франциин, Великобри- , Советскэ Союзай Правительствонуудые Толгойлогшонорой, Бандунгска конференцидэ хабаадаһан оронуудай түлөөлэгшэ болохо Индиин Правительствые Толгойлогшын зүблөөе Швейцариин газар дээрэ удаарууланггүй зарлаха тухай Швейцариин дурадхалые Советскэ Правительство зүбтэйдэ тоолоод, энэ зүблөөндэ хабаадалсахаар бэлэн байһанаа элиншэлэн мэдүүлнэ.

Н. БУЛГАНИН

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

Москва, 1956 оной ноябриин 11.

Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэб Советскэ Союз дотор болзорһоо урид дүүргэгдээ, малай тоһо, һүнэй продукци буйлуулха жэлэй түсэбые ороной һүнэй промышленность дүүргээ

Колхозууд болон совхозууд малажалые эрид хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон һү абаха, бэлэдхэхэ түсэбөө нилээд ехээр үлүүлэн дүүргээ.

1955 оной октябриин 1-һээ 1956 оной октябриин 1 хүрэтэр колхозуудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1597 килограмм һүн һаагдаа, энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 337 килограммаар ехэ болоно. СССР-эй Совхозуудай министерствын совхозуудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2177 килограмм һүн һаагдаа, энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 132 килограммаар ехэ болоно.

Һү һаалга ниитэ дээрээ совхозууд болон колхозуудта нэгэ жэлэй турша соо 4,2 миллион тонноор ехэ болоо.

1956 ондо һү тушааха, худалдаха гүрэнэй түсэб орон дотор хоёр һара хахад урид дүүргэгдээ.

Байгша оной ноябриин 1-дэ гүрэндэ 15,9 миллион тонно һүн тушаагдаһан, худалдагдаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 3,6 миллион тонноор ехэ һүн тушаагдаа.

Һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 1 миллион тонно һүнэй продукци, 60 мянган тонноһоо бага бэшэ малай тоһо буйлуулхын түлөө хэмжээ абажа байна.

Хартаабха тушааха, худалдаха түсэб дүүргэгдээ

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо тухай КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон ороной колхозууд болон совхозууд 1956 ондо хартаабха тариха талмайе үргэдхэжэ, һайн ургаса хуряажа абаа.

Байгша оной ноябриин 1-дэ хартаабха тушааха, худалдаха түсэб 102 процент дүүргэгдээ. Тиигэжэ 7812 мянган тонно хартаабха гүрэндэ тушаагдаа. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 2860 мянган тонноор ехэ болоно. Хартаабха гүрэндэ тушаалга үргэлжэлһөөр.

Москва, Ленинград, промышленна бусадшье центрнүүдтэ хартаабха эльгээхэ түсэб болзорһоо урид, байгша оной ноябриин 1-дэ дүүргэгдээ. Хартаабха буйлуулдаг промышленность үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 1250 мянган тонно хартаабха ехээр абаа.

Колхозууд болон совхозууд үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал 2778 мянган тонно хартаабха ехээр гүрэнэй фонддо хаагаа.

Колхозууд энэ жэлдэ хартаабхын һайн ургаса абаһанайнгаа ашаар үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо нилээд ехэ хартаабха эдеэ хоолой фонддо хааһан, колхознигуудай ажалта үдэртэ хубааһан байна.

КПСС-эй ЦК-да Нидерландын Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай уулзалга болобо

Нидерландын Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад—партиин ЦК-гэй генеральна секретарь нүхэр Де Гроот, ЦК-гэй гэшүүд нүхэд Г. Кейпер, С. Хрунендейк Москвада ерээд байна. КПСС-эй ЦК-да ноябриин 12-то тэдэнтэй хөөрэлдөөн болоо.

КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспелов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүд Б. Н. Пономарев, О. В. Куусинен хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Алишье талада хамаатай асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Хөөрэлдөөн хани ёһоор үнгэрөө.

(ТАСС).

Нүхэр Мао Цзэ-дунгай советскэ делегаци уулзаба

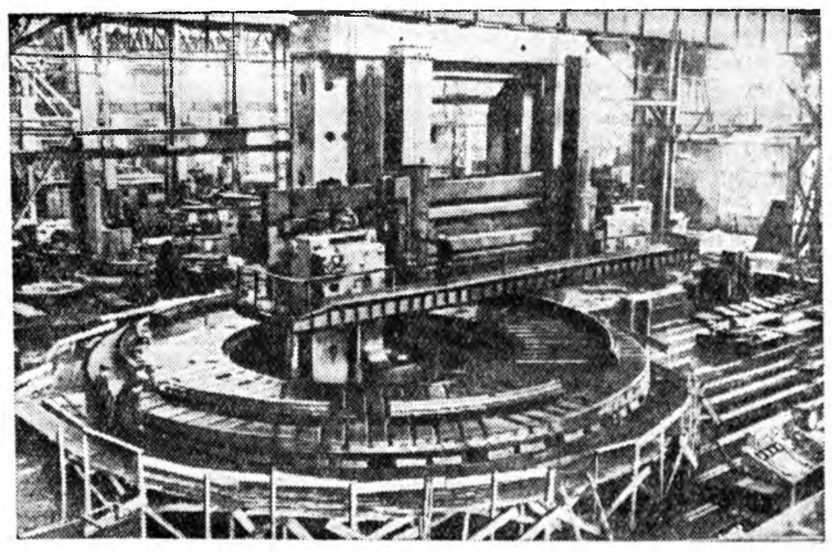
ПЕКИН, ноябриин 11. (ТАСС). Сунь Ят-сенэй түрэһөөр 90 жэл гүйсэһэнэй ойн баярта хабаадалсахын тулада КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ П. Г. Москатов түрүүтэйгээр Пекиндэ ерэһэн советскэ делегациин гэшүүдые Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун мүнөөдэр урижа уулзаа гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна.

Советскэ сэрэгэй делегаци Югослави орохоёо мордобо

Югославска Сэрэгэй Командованиин уряалаар советскэ сэрэгэй делегаци генерал- полковник В. Н. Комаров түрүүтэйгээр Югославиин Арадай Федеративна Республика ошохоёо ноябриин 12-то мордобо.

(ТАСС).

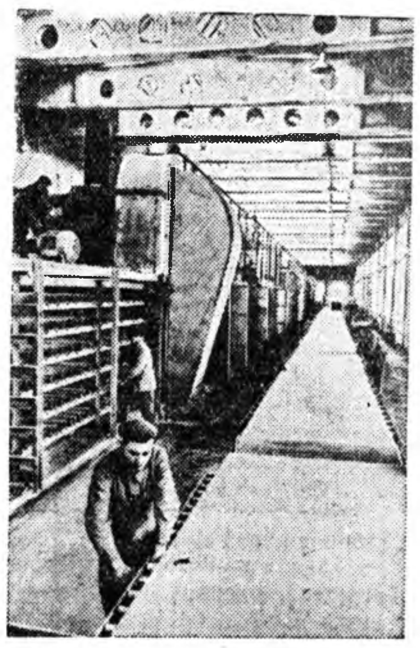
ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Московско область. Томо станогуудые бүтээдэг Коломенско завод «КУ-16» маркын томо станок бүтээн гаргаба. Энэ станок турбинануудай 260 тонно хүрэтэр шэгнүүртэй мөөрнүүдые мүлип заһаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «КУ-16» маркын шэнэ станок. Станок, инструмент бүтээдэг промышленностиин министерствын конструкторска тусхай бюро энэ станогые зохёогоо. Станок зохёолгодо главна конструктор И. К. Шанявский, конструкторнууд Б. М. Криницкий, В. И. Кузенков гэгшэд хабаадалсаа. Шэнэ станок 750 тонно шэгнүүртэй.

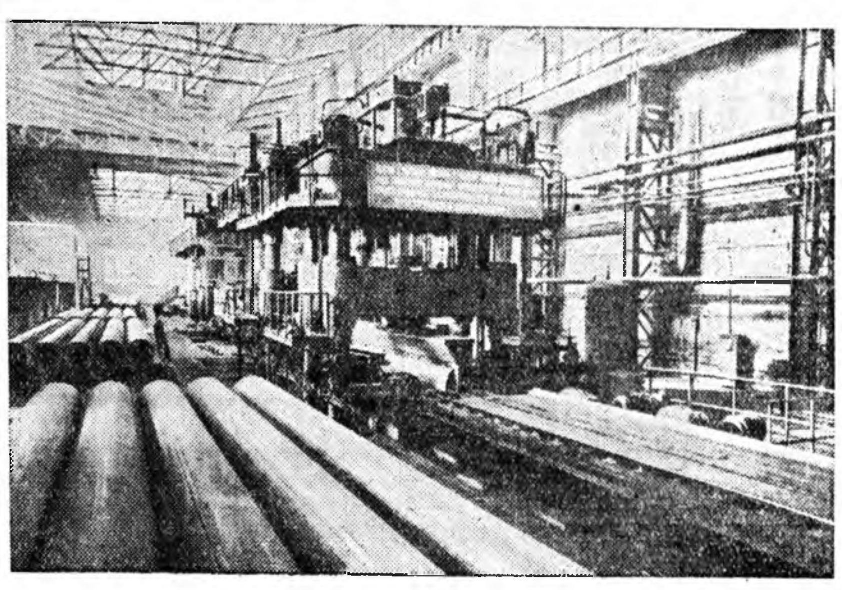
(ТАСС-эй фотохронико).

Штукатурай материал бүтээн гаргадаг Новосибирскдэхи шэнэ завод ашаглалгада оруулагдахань. Цехүүдтэхи түхеэрэлгэнүүдынь хабсаргагдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Штукатурта хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха Сибириин түрүүшын завод ороной зүүн районуудтахи барилгануудта жэл бүри 6 миллион квадратна метр штукатурай материал эльгээхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаргагшадай бригада главна конвейерые хабсаргажа байна.

(ТАСС-эй фотохронико).

Челябинск. Сорго хэдэг заводой электрогагнууриин цох Ставропольһоо Москва хүрэтэр татагдажа байгаа газопроводто хэрэглэгдэхэ захилнуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Цехын коллектив октябрь һарада түсэбһөө гадуур ехэ продукци бүтээн гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: соргонуудые гагналга харуулагдана.

(ТАСС-эй фотохронико).

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

„Республикын колхозой эрхим барилгашан“ гэһэн нэрэзэргэ олгохо тухай

Республика дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ 1956 ондо амжалта туйлаһанайнь түлөө доро дурсагдаһан барилгашадта «Республикын колхозой эрхим барилгашан» гэһэн нэрэзэргэ олгохо гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

ИВОЛГЫН АЙМАГҺАА: нүхэд А. П. Москвитинда, А. Н. Найдановта, Б. Б. Бадмаевта, Б. Дылгыровтэ, Б. Цырендоржиевта, Ц. Раднаевта, Ц. Б. Базаровта, Е. И. Клементьевтэ, Н. П. Чирковто, П. В. Бурковта, П. Р. Тогочиевта, И. Т. Худяевта;

ЗАИГРАЙН АЙМАГҺАА: нүхэд Л. А. Воробьевто, И. Ф. Потемкиндо, У. П. Спиридоновто, Ф. С. Миргуновто, А. И. Белыхтэ, Н. С. Сивцевтэ, К. Е. Зубакинда, Д. Дондуковто, Х. Дармаевта;

КУРУМКАНАЙ АЙМАГҺАА: нүхэд А. Б. Цыбиковтэ, Г. Губайдулинда, Б. У. Тыхеевтэ;

СЭЛЭНГЫН АЙМАГҺАА: нүхэд А. Т. Пахомовто, Ф. Н. Сусловта, А. Надмитовта, М. Х. Хасановта, Т. М. Заводновто, Б. Батуевта, Г. Б. Очиржаповта, А. Ц. Цыренжаповта, В. Т. Ефремовтэ, Ф. С. Зайцевта;

БИЧУРЫН АЙМАГҺАА: нүхэд Р. Д. Новокрещенныхтэ, К. Р. Паньковто, М. И. Астрихинскидэ, Р. И. Позняковто, Н. И. Бухальцевта, Н. И. Фалилеевтэ, Д. М. Мункуевта, В. А. Ткачевто, А. Ф. Петровто, С. М. Битухеевтэ;

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГҺАА: нүхэд А. Д. Халудоровто, М. Д. Холбоевто, Г. С. Хусаевта, Г. А. Шубинда, Б. Д. Гомбоевто, Ш. Э. Бухаевта, М. Д. Ермаковто, А. Ф. Непомнящихта, Р. В. Пантилеевтэ, В. А. Черноговтэ;

ХОРИИН АЙМАГҺАА: нүхэд Ц. Эрдынеевтэ, Г. Дандаровта, Н. Аюшеевтэ;

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГҺАА: нүхэд Б. В. Мурзинда, А. В. Алексеевтэ;

ЗЭДЫН АЙМАГҺАА: нүхэд Д. Д. Вандановта, Б. Т. Бадмаевта, Ж. Д. Балсановта, Ц. Жамбаловта, Р. Г. Держиевта, Р. Ш. Намжиловта, Д. Д. Доржиевта, Х. Ч. Шаракшиновта, С. Н. Норбоевто, Д. А. Аюшеевтэ, Я. И. Кузнецовто, М. В. Колмаковто, Б. Ф. Вершининдэ, Н. А. Дашиевта, Б. Д. Яковлевта, Д. С. Пашинскида, Д. Т. Пашинскида;

ҮШӨӨТЭЙН МТС-эй ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД нүхэд С. И. Шестаковто, Я. В. Сериковто, Л. О. Тимофеевтэ;

ЯРУУНЫН АЙМАГҺАА: нүхэд А. Н. Прохоровто, А. Л. Сазановта, С. Ц. Цынгуевта, Л. Д. Батомункуевта;

ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГҺАА: нүхэд Ц. Д. Гармаевта, Ц. Шагдуровта, Р. Б. Будаевта, Д. М. Дылгыровтэ, Б. Г. Буянтуевта, Ж. Г. Тукшиновта, Ц. Ш. Гармаевта, Б. Д. Доржиевта, Д. Н. Цыбиковтэ, Б. Б. Цыреновтэ, Б. Б. Жалсановта, Ч. Бардуевта, Ч. Балдановта;

ТАРБАГАТАЙН АЙМАГҺАА: нүхэд С. П. Патрахинда, Г. С. Рымаревтэ, А. М. Горбатыхта, Т. Е. Степановта, О. М. Наталинда, Ф. М. Родионовто, П. Е. Аболтусовта, А. Е. Яковлевта;

Казахска ССР. Бухтарминска ГЭС-эй барилга дээрэ хоёрдохи хаалтын баригдажа эхилхэдэ Иртыш мүрэнэй зүүн эрьедэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Эгээн түрүүн энээ руу үрэмдэлгын мастернууд ерээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үрэмдэлгын мастер Касымкан Байбазаров Иртыш мүрэнэй зүүн эрьедэ скважинануудые малтажа байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Үйлэдбэриие шудалжа, тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Энэ жэлэй үнгэрhэн 10 hарын туршада Тимлюйска цементнэ завод үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэжэ шадангүй, гүрэндэ 40 гаран мянган тонно цемент үгэбэгүй. Шэнэ механизмуудай ашаглалгада оруулагдаагүй, түхеэрэлгэнүүдэй мууhаа болоо,—гэжэ hанамжатайгаар энэ гэзгэдэл тушаа партбюрогой секретарь Курочкин тоосоото-hунгалтын партийна суглаан дээрэ хэлэhэн байна.

Гэбэшье, энэ завод гансал дээрэ дурсагдаhан шалтагаануудhаа боложо гээгдэжэ ябана бэшэ. Харин партбюрогой тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн коммунистнууд заводой партийна организаци үйлэдбэрие гүнзэгыгөөр шудалнагүй, предприятиин ажал хүдэлмэриие халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ хурсаар шүүмжэлбэ.

Заводой түхеэрэлгэнүүд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Заримдаа уhа, электроэнергиүй дээрэhэ түхеэрэлгэнүүд минин байха баатай болоно, — гэжэ коммунист **Закрыный** шүүмжэлбэ.

Коммунистнууд Мещенин, Федорченко болон бусадай хэлэhэнэй ёhоор эндэ кадрнуудта анхарал багаар табигдана. Жэлэй эхилhэнhээ хойшо заводто 300-гаад хүн шэнээр абтажа, мүн тэды шэнээн хүдэлмэришэд ажалhаа гаража ошоhон байха юм. Мүн цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд олоор hэлгэгдэнэ. Зарим цехүүдтэ 3—4 начальник hэлгэгдээ. Парторганизаци бюро энэ бүгэдые хаража байгаашье, кадрнуудые шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ, байра байдалыень hайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа табинагүй.

Завод үбэлэй сагта хүдэлмэрилхөөр hайса бэлэдхээгүй байhаар гэжэ олохон коммунистнууд тэмдэглэбэ. Зарим цехүүд задагай зандаа.

Продукци гаргаха түсэбэй hара бүри дүүргэгдэнэгүй байhаар партбюро, тэрэнэй секретарь Курочкин бодото хэмжээ абадаггүй байна,— гэжэ нүхэр **Фокина** шүүмжэлбэ.—Социалистическэ мүрысөөн ёhо тэдыгээр эмхидхэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй ба ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. Эндэ 30 гаран агитатор бии гэжэ тоологдобошье, харин тэдэнэй нэгэ-хоёрынь лэ уялгаа дүүргэнэ.

Заводто эрдэм бэлигтэй инженернүүд, техингүүд, түрүү хүдэлмэришэд олон байдаг, партбюро тэдэниие ойлгуулламжын хүдэлмэридэ hулаар хабаадуулна, лекци, элидхэлнүүд үсөөн эмхидхэгдэнэ.

Тоосоото-hунгалтын партийна суглаан дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ нюур харангүй үргэнөөр дэлгэржэ, заводой болон партийна организацин хүдэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлхэ хэрэгтэ туhалба, тэдэниие усадхаха тушаа тодорхой хэмжээ абаха арга олгобо.

Красинская

Политическэ, научна эрдэм үргэнөөр дэлгэрүүлэе

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ РСФСР-эй общество БМАССР-тэхи отделени үргэн ниитэ арад зоной дунда политическэ, техническэ, экономическэ ба естественно-научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар ехэхэн үүргэтэй юм. Олониитэдэ ойлгосотой, ажабайдалтай нягта холбоотой лекци, хөөрэлдөөнүүдые сэг соонь үнгэргэхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай байна.

hүүлэй үедэ, илангаяа хүдөөгэй арад зоной дунда удха hайнтай лекцинүүд олоор уншагдадаг болоод байна.

Обществын Кабанскын, Кяхтын, Заиграйн, Иволгын ба бусад аймагуудай отделенинүүд тэндэхи партийна комитедүүдэй болон нютагай эдэбхитэйдэй туhаламжатайгаар хүдөө ажахын гол шухала асуудалнуудаар экономическа конференцинүүдые эмхидхэhэн, мүн наука болон техникын элдэб hалбаринуудаар хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые үнгэргэhэн байха юм.

Үнгэрhэн 10 hарын туршада нёдондоной энэ үетэй сасуулахада уласхоорондын байдалаар, хүдөө ажахын, литература болон искусствын асуудалнуудаар гурба дахин олон, промышленность, наука болон техникын шухала асуудалнуудаар таба дахин олон лекци уншагдаа.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин энэ хүндэтэй ба харюусалгатай хүдэлмэридөө hайнаар хандадаг, лекци, хөөрэлдөөнүүдые ойлгосотойгоор, удха түгэлдэрөөр үнгэргэдэг дүй дүршэл ехэтэй лекторнууд обществын организацинуудта олон юм. Обществын гэшүүд нүхэд И. Х. Николаев (Байкало-Кудара), Г. И. Ананьин (Кабанск), Н. А. Домышев (Түнхэн), Л. Я. Похосоев (Хори), В. Заикина, В. Хилтухин, С. И. Чубунин, БМАССР-эй hургуулинуудай габьяата багша Е. В. Яцевилло (Улан-Үдэ) гэгшэдые арад зон ехээр хүндэлдэг ба тэдэнэй уншаhан лекци, хөөрэлдөөнүүдые hонирхон шагнадаг юм.

Обществын республиканска отделени КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдэй ёhоор хүдэлмэридэхи дутуу дундануудаа усадхаха, пропагандые коммунистическэ байгуулалтын бодото хэрэгтүүдтэй нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ ехэ оролдоо гаргана.

Гэбэшье, обществын зарим гэшүүд хүдэлмэридэхи дутагдалнуудаа үшөө удаанаар усадхана. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, обществын аймагуудай ба городуудай отделенинүүд, мүн РСФСР-эй обществын БМАССР-тэхи отделениин президиум секцинүүдые муугаар хүтэлбэрилнэ. Секцинүүдэй түрүүлэгшэнэр ба бюрогой гэшүүд сар сагтаа сугларжа, хойшолуулагдашагүй шухала асуудалнуудые зүбшэдэггүй, уншагдаха лекцинүүдэй шанар hайжаруулха тушаа шанга эрилтэ общественн гэшүүдтэ хэдэггүй, лекторнүүдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ тушаа методическа заабари үгэдэггүй, обществын гэшүүдэй эдэбхи дээшэлүүлхын түлөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлдэггүй байна. Жэшээлхэдэ, экономическа секциин бюрогой түрүүлэгшэ нүхэр Ф. И. Аксенов, естественно-научна секциин—нүхэр Н. А. Абыков, СССР-эй түүхын секциин түрүүлэгшэ нүхэр Тармаханов ба бусад даалгагдаhан ниитын хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Олон ушарта лекци уншахадаа таблица, диаграмма, схемэ, географиин карта гэхэ мэтэ зүйлнүүдые багаар хэрэглэнэ.

Эдэ бүхы дутагдалнуудhаа уламжалан лекционно пропагандын түсэб республика соо муугаар дүүргэгдэнэ. Баргажанай, Кабанскын, Заиграйн, Кяхтын, Хориин, Түнхэнэй аймагуудай ба Городок городой отделенинүүд барагаар хүдэлнэ. Эдэ отделенинүүд лекци уншаха гурбадахи кварталайнгаа түсэб дунда зэргээр 65 процентhээ 96 процент хүрэтэр дүүргэбэ.

Тункэдэ Бичурын, Байкало-Кударын, Хэжэнгын, Кударын, Курумканай, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Хоито-Байгалай, Ахын аймагуудай отделенинүүд ехэл муугаар хүдэлнэ. Эдэ аймагуудта hарын туршада дундаа зэргээр минии 4—5 лекци уншагдана.

КПСС-эй зарим айкомууд Общеществын хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын аймагуудай, районно отделенинүүдэй хүдэлмэриие hайжаруулха талаар партийна организацинуудай зорилгонуудые тодорхойлhон КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой V пленумэй шиидхэбэриие тэдэнэр муугаа дүүргэнэ. Бэеэ даагаад марксистско-ленинскэ теори шудалагшадта туhаламжа болгон теориин элдэб асуудалнуудаар лекци уншилгада общественн бэлэдхэл hайнтай гэшүүд багаар хабаадуулагдана. Манайшье республиканска отделениин партиин түүхын секци партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлэй эхилhэнhээ хойшо энэ гэхэ юумэ хээдүй байна. Лекци олоор уншаха түсэб зохёожо, секциингээ зүблөөн дээрэ баталанхайшье hаа, энэ секциинхид лекцинүүдээ уншажа үшөө эхилээдүй байна. Секцие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Н. С. Кузнецкий партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлэй туршада партиин теори болон түүхын асуудалнуудаар лекци олоор уншаха тушаа горьтой хүдэлмэри ябуулха уялгатай болоно.

Үнгэрhэн жэлэйхидээ адляар 1956—1957 онуудта хүдөө ажахын элдэб шухала асуудалнуудаар экономическа конференцинүүдэй болоходонь политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түрүү дүй дүршэл, наукын түйлалтануудые дэлгэрүүлхэдэ, тэдэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна.

П. Матвеев, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ РСФСР-эй обществын БМАССР-тэхи отделениин харюусалгата секретарь.

ЗАИГРАЙН АЙМАГТА

ЗАЛУУ hААЛИШАДАЙ АМЖАЛТА

Аймагай залуу hаалишад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ hайн амжалта туйлаа.

Даажа байhан үнеэдээ зүбөөр харууhалhанай, эдеэлүүлhэнэй ашаар Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой залуу hаалишан Галина Тарабукина нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриhөө 1413 литр hү hааган. Мүн энэ колхозой hаалишан А. Матвеева 1270 литр, Калининай нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Мария Постникова — 1403 литр, Димитровой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Таисия Овчинникова — 1370 литр hү hааhан байна.

М. Постникова, Г. Тарабукина, Т. Овчинникова ба А. Матвеева оролдостой hайн ажалаа түлөө ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар hаяхан шагнагдаба.

ТРАКТОРИСТНУУД ТҮЛИШЭ АРЬБАЛНА

Ново - Брянска МТС-эй зарим трактористнууд газар хахалха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээд, хэдэ хэдэн тонно түлишэ алмаба.

Павел Заиграевай даадаг тракторна бригада 8420 гектар газар хахалха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Мүн 896 килограмм түлишэ арьбалба. Трактористнууд Василий Фадеев, Савелий Маслов түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, ехэ түлишэ арьбалаа.

hУРГУУЛИДАХИ ТУРШАЛГЫН ТАЛМАЙ

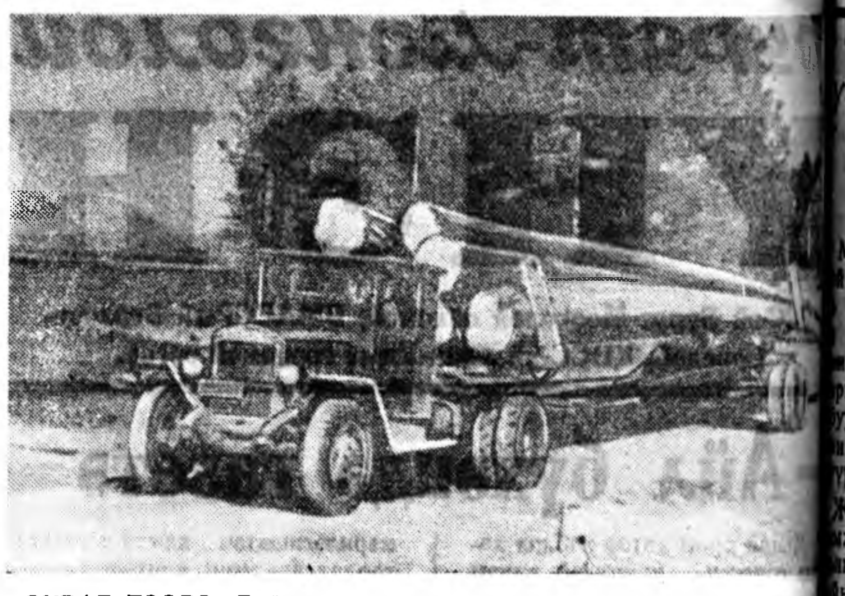
Үнэгэтэйн дунда hургуулидахи туршалгын талмай 2 га эзэлдэг. Тэндэ жэмэстэ сад, тополиин парк, овощь ургуулдаг газар бии юм. Энэ талмайе багша Л. А. Молоков даажа байдаг.

Энэ жэлдэ жэмэсэй, овощиин үндэр баян ургаса hурагшад хуряагаа. Туршалгын талмайhаа хамта дээрээ 7340 түхэриг олзо доход абтаа.

hурагшад ганса hургуули шадарай талмайдаа hайнаар хүдэлдэг бэшэ, харин, зуидаа, намартаа дутын колхозуудта туhалан, 10884 ажалта үдэр олохо, тэрээндээ 30256 түхэриг мүнгэ абаhан юм. 10-дахи классай hурагшад Михаил Пахомов зунай үедэ 190, Николай Соболев — 175, Станислав Халимонов — 97, Петр Шульгин 170 ажалта үдэрнүүдые олобо.

Үнэгэтэйн дунда hургуули гурбадахи жэлээ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна, мүн аймагайнгаа выставкэнүүдтэ хабаадалсана.

А. Бадаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Байкальска леспромхозой участогуудай нэгэндэ шэрэлгэ харуулагдана.

Ф. Сорокиной фото.

Арадайнгаа ажахыда барилгын модо ехээр үгэе!

Уралан нарижуулгын ашаар...

Заhаварида асарагдаhан тракторнуудые тушаан абахадаа слесарьнүүдэй «баhал балансирынь эбдэрэйхэй» гэлдэхэень Василий Ефимович нэгэтэ бэшэ дуулдаг байгаа...

«КТ-12» маркын трактор ба лансир эгээл түргөөр эбдэрдэг зүйлнүүдэй нэгэн юм. Тэрэниие заhабарилхын тулада ехэхэн саг ошодог байна. Модо бэлэдхэлэй пунктын ахалагша механик энэ балансир заhабарилха түхеэрэлгэ зохёохо тухай үнинhөө хойшо бододог байба. Тиин уралан нарижуулагша тиимэ тухай стенд зохёогоо. Тэрэнэйнь ашаар тракторай эбдэрhэн балансирые түргөөр заhабарилдаг болоо. Тиин трактор заhабарилые хоёр—гурбан дахин түргэдхэхэ арга олдоhон байна.

Энэ хадаа Шулуутайн леспромхозой Тамахтай гэжэ пунктын ахалагша механик Василий Ефимович Савельевэй үүсхэл оролдого болоно. Нүхэр Савельев модо бэлэдхэлгэ дээрэ аяар хори гаран жэлдэ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ үе соо тэрэнэй зохёоhон уралан нарижуулгын дурадхалнууд нилээд олон юм. Тэдэнэйнь нэгэн подшипнигуудые заhабарилхадаа хэрэглэдэг тусхай пресс болоно. Тэрэнь мүнөө «ЗИЛ-5» маркын автомашинануудые заhабарилгада хэрэглэгдэдэг юм.

Модо бэлэдхэлгэ дандаа ажал ехэтэй хүдэлмэри мүн. Тиимэhээ уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые олоор зохёожо, тус хүдэлмэриие үргэнөөр механизацилха гээшэ ехэ удхашанартай. Василий Ефимович пунктын механизаторнуудтай хамта энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Тиин тэдэнэр «КТ-12» маркын трактораи рамада хоёр бабантай лебёдко зохёон hуулгаа. Мүнөө тэрээгээрнь халаан соо 60—70 кубометр модон таллуулагдана.

— Манай механизаторнууд зохёоhон лебёдко өөрөө ябадаг юм. Тиимэhээнь ямаршье үгсэлтэ дабаад, модыень таллуулха арга болонхойбди. Ажалаймнай бүтээсэ нилээд дээшэлээ, — гэжэ механик Анна Гриценко хөөрэнэ.

Үбэлэй хүйтэнэй дүтэлхэтэй холбоотойгоор та дизельнэ түлишөөр ябадаг «... 200» автомашина, «ТДТ-36» тракторнуудые жолоодогшод элдэб бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдодог болобо. Юуб гэхэдэ, дизельнэ түлишэнь хүйтэндэ хүдэлнэ ... моторой хүдэлмэриие таhалдуулдаг. Энэ ушарта Василий Савельевичэй торhоо гараhан халуун газ ... лэн, түлишын бадуулые дулаадхаха тухай түхеэрэлгэ зохёожо шадаа, ... рэнь hайн үрэ дүн харуулжа байна.

Тамахтайн пункт модоной ... лигаар багашаг юм. Ушар ... мастерска участогууд нэгэ газар удаан хүдэлхэ аргагүйдэдэг, ... тракторнуудай гараж барихын ... гагүй байдаг. Эдэ бүгэдые ... уэлhэнэйгөө hүүлдэ Василий Ефимович үйлэдбэриин нэгэ ... дээрэ гаражгүй тракторна ... хидхэхэ дурадхал оруулаа hэн ... рэнь механизаторнуудаар ... дээ. Гаражгүй паркынь гол ... юуб гэхэдэ, уралай «ППУ-3» ... кын нүүдэл түхеэрэлгэ болоо ... рэниие толхожо, үглөөгүүр сэ... рэhэн тракторнуудые ... уураар халаадаг болонхой ... дань газаа хонуулагдаhан ... рые галаар халаахын тулада ... шигаторнууд 3—4 часаа дэмы ... гадаг байгаа. Мүнөө тэдэнэр 20—30 ... нута соо тракторнуудаа заводлоhон ... 00 гаран ... марше hаадгүйгөөр хүдэлмэри ... гарадаг болонхой.

Тамахтай пунктын модошод ... нөө леспромхозойнгоо коллективэй ... түрүүлжэ ябана. Модо бэлэдхэлгын ... ба шэрэжэ жэлэйнгээ даалгабари ... дүүрэжэ өөртоо. Энэ амжалтые ... алгада уралан нарижуулагша нүхэр Савельевэй өөрынгөө хубита оруулсаhан байна.

С. Тюлюш...

Жэлэйнгээ түсэбые урид дүүргээбди

Зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай дунда дэлгэрhэн хүдэлөөндэ манай модо бэлэдхэлэй пунктын хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэлэй эхиндэ дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ уялга абаhан юм.

Манай пунктынхид абаhан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые октябриин 20-до дүүргээд, 80 мянган кубометр модо оронойнгоо баригануудта эльгээгээбди. Пунктда хүндэ хүдэлмэриин механизацилагдаhанай, ажалай бүтээсын дээшэлhэнэй ашаар бэлэдхэгдэhэн модоной кубометр бүхэнэйнь өөрын үнэ 2 түхэриг 58 мүнгөөр хямдараа. Тингэжэ энэ жэлэй 9 hарын туршада соо 210 мянган түхэриг мүнгэн зөөри арьбалагдаба.

Пунктын модошод туйлаhан амжалтаараа hанаагаа амарнагүй. Жэлэй дүүрэтэр 15 мянган кубометр модо түсэбhөө гадуур бэлэдхэхээр зорижонхой. Механизаторнууд пунктын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ... Механизаторнууд Иннокентий ... ковников, Алексей Статинов, ... хаил Злобин, Афанасий Ко... шофёрнууд Михаил Королев, ... насий Кожевин, Владимир Б... болон бусад даалгабаряа ... 150—180 процент дүүргэжэ, ... хээжэ харуулна.

И. Иванов, Н. Распопов гэ... хүтэлбэрилдэг модо ябгала... бригадынхид механизаторну... лон шофёрнуудhаа мүн лэ ... гүйгөөр ажаллана. Бригада... гэшүүд даалгабаряа үдэр бүри ... —160 процент дүүргэнэ.

Пунктынмай коллектив ... юзай Центральна Ком... СССР-эй Ой модоной промы... ностиин министерствын дам... гын Улаан түгые алдангүйгөө ... бариха hэдэг. Тэрэниие ... жалтаяа улам арьбадхахы... манай пунктынхид үрэжэ ... гоор тэмсэнэ.

С. Бухаев, Барг... леспромхозой «Гусиха» пунктын нача...

Хандагайн модошодой бэлэг

Жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө Хандагайн модошодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Наранай модо бэлэдхэлэй пунктынхид түрүүлжэ ябана. Энэ пунктын коллектив арба hарынгаа даалгабаряа октябриин 18-да дүүргээ hэн. Тиин 10 мянган кубометр модо даалгабариhаа гадуур бэлэдхэжэ, Октябриин hайндэртэ үгтээ.

Пунктын түрүү хүдэлмэришэд эдэ үдэрнүүдтэ ажалай эрхим жэшээ харуулна. Шофёрнууд нүхэд Петр Андриенко, Евгений Греков модо шэрэжэ халаанайнгаа даалгабаряа 185 процент дүүргэнэ.

Трактористнууд Василий Пермяков, Петр Андронов, электромашэд нүхэд Грауден, Куська ... нуудhаа мүн лэ дутуугүйгөөр ... лана. Эдэнэр даалгабаряа ... ри 150—190 процент дүүргэнэ.

Нүхэр Горшковой хүтэлб... бригадынхид hүүлэй ... халаан бүринөө даалгабар... дахин, бульдозерист Серпи... тэс даалгабаряа 3 дахин дүү... болонхой. Түрүүшүүлэй тоо... шоhоор.

Пунктын коллектив жэлэй... рэтэр ороной барилганууд... нөө гадуур олон мянган ку... модо үгэхын түлөө тэмсэжэ...

А. Григор...

Экономическа конференци

Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо хони үсхэбэрилгөөр аймагай экономическа конференци hаяхан үнгэргэгдэбэ.

Аймагай колхозууд хони олоор үсхэбэрилхэ арга боломжотой аад, тэрэнээ хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Мүнөө 40 мянган толгой хонитой. Ойрын хэдэн жэл соо аймагай колхозууд хонидойноо тооё 200—250 мянга болгохо зорилготой юм. Зургаадахи табанжэлэй туршада хонидhоо гурба дахин ехэ ноохо хайшалжа абаха гэhэн харюусалгатай ба хүндэтэй зорилго аймагай колхозуудай үмэнэ табигданхай. Колхозуудай арга боломжонуудые гүйсэд элирүүлжэ, хонидой тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд аймагай экономическа конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Конференциин болохоhоо түрүүн КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша нүхэр Ключерев Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, конференцидэ бэлэдхэхэдэнь партийна эхин организацида туhалhан байна. Мүн республикын хүдөө ажахын министерствын түлеэлэгшэ зоотехник нүхэр М. П. Ильин Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хони ажахытай танилсажа, хонишодтой, зоотехнигүүдтэ мэргэжэлтэдтэй семинар үнгэргэhэн байна.

Конференцидэ хонишод, зоотехнигүүд, колхозуудай ба аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хамта 90 гаран хүн суглараhан байгаа. Зургаадахи табанжэлдэ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо хони үсхэбэрилхэ арга боломжонууд тухай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Соковиков хэбэ. Хони үсхэбэрилгөөр нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэдэн хүн хээ. «Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонидой үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри тухай» колхозой зоотехник нүхэр Игумнова, «Хонидые үбэлэй үедэ хурьгалуулгын аша үрэ ба кошарно-базова аргаар хурьгадые түлжүүлхэ тухай» колхозой ОТФ-эй даагша нүхэр Ранжуров, «Тэжээлэй база байгуулха, хони адуулгые эмхидхэлгэ» тухай колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Шадрин гэгшэд элидхэл хэhэн байна.

— Мүнөө манай колхоз 7227 хонитой. Хонидоймнай тоо удаанаар олошоржо гэжэ элидхэлшэ Соковиков эхилнэ. Тэрэнэй шалтагаанинь юуб гэхэдэ, ехэ хонид олоороо hүрийнгөө ээрхэ hүрэ хурьган абдаг ... 1956 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө минин 75 хурьган абтаа. Хэрбээ 1955 ондо 86 центнер абтаhан hаа, мүнөө 126 центнер ноохон хайшалагдаа. 1560 граммай орондо 1956 ондо хонин бүриhөө 2270 грамм ноохон абтаа. 1951 онтой сасуулбал байгша ондо нарибтар ноохотой хонидой тоонь 3,5 дахин олошороо. 1955 ондо 2593 эхэ хонидой 1500-иинь искусственнэ аргаар ороондо оруулагдаhан юм. Тиин байгша ондо 3023 эхэ хонидой 2090-иинь искусственнаар ороондо оруулагдаа. Нёдондо ноохо худалдажа, колхоз 153 мянган түхэриг мүнгэ олзо оруулhан байгаа hаа, 1956 ондо — 320 мянган түхэриг оруулба гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Зүгөөр энэ тоонууд тон бага, бирагүй гээшэ, колхозоймнай эрилтэнүүдые хангажа шаданагүй.

Хони үсхэбэрилгэдэ үшөөл олохон дутагдалнууд бии,—гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлнэ. Искусственна аргаар ороондо оруулгын пунктнууд колхозоймнай дуталдана. Бии байгаа пунктнуудмай муугаар хүдэлнэ. Гансал энээнhээ боложо эхэ хонид олоор hубайрна. Хонидые үбэл хурьгалуулхада үлүү ехэ үбhэ тэжээл хэрэглэгдэхэ, hайн байрануул хэрэгтэй болохо гэжэ бидэнэр hанадаг дээрэhээ хонидые үбэлэй хурьгалуулхаяа айдаг hэмди. Тэдэ энэмнай буруу байшоо. Хонидые үбэл хурьгалуулхада аша үрэнь hураггүй ехэ бишуу.

Декабрь, январь hаранuуд хонид тобир тарган байдаг. Тиимэhээ эхэ хонид hүтэйшье байдаг. Гадна үбэл гараhан хурьгад хабарайхида орходоо томо, мүн ута ноохотой болодог. Хурьгадые эхэhээнь hалгаха үедэ үбэлэй хурьгадай шэгнүүрынь апрель, май hаранuудай хурьгадта оробол 5—6 килограммаар ехэ байдаг. Хони хайшалха үедэ үбэлэй хурьгад 700—800 грамм ноохо үгэдэг. Тиин хабар гараhан хурьгадhаа ноохон юрдөөшье абтадаггүй гү, али 300—400 грамм абтадаг гээшэ.

Тиимэhээ колхозууд хонидоо үбэл хурьгалуулхадаа мяха ба ноохо ехээр абажа, ехэ олзо оруулха аргатай гэжэ манай колхозой дүй дүршэл харуулна.

Саашадань үүлтэртэ хони үсхэбэрилгын ямар ашагтай байhан тухай иимэ жэшээ харуулагдаба: Алтайн меринос үүлтэрэй хонидhоо 8,7 килограмм ноохон хайшалагдаа, тэрэнэйнь килограмм бүхэнэй сэн 35 түхэриг, хонин бүриhөө хайшалагдаhан ноохонойнь сэн 294 түхэриг 50 мүнгэн болоно. Нютагай үүлтэрэй хонинhоо 1,2 килограмм ноохон хайшалагдаа, тэрэнэйнь килограмм бүхэнэй сэн 11 түхэриг 50 мүнгэн. Тэрэ хонинhоо хайшалагдаhан бүхы ноохонойнь сэн 13 түхэриг 80 мүнгэн болоо. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонид бултадаа нарин ноохотой байгаа hаань, 1956 ондо энэ колхоз хонин ажахыhаа мүнөө абтаад байhан 320 мянган түхэригэй орондо 743 мянган түхэриг абаха hэн.

Энээниие олошоруулха арга боложо энэ колхоздо гүйсэд бии. Колхозой ганса бэлшээриин газарынь 900 гектар юм. Тэдэ холын бэлшээриин газарые ашаглахын тулада гадна хонишодой ажалай түлбэри муугаар эмхидхэгдэнхэй.

1960 ондо колхоз хонидойноо тооё 16000 болгохо түсэбтэй юм. Энэ түсэбөө дүүргэхын тула арга боломжонуудаа хайшан гэжэ хэрэглэжэ байhан тухайгаа нүхэр Соковиков болон бусад элидхэлшэд хөөрэлдэhэн байна. Конференци дээрэ 15 хүн үгэ хэлээ.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, МТС-үүд хони үсхэбэрилгэдэ ёhотой анхарал хандуулагдагүй, хонидой фермэнүүдэй ажахые механизацилхаае, бэлшээриин газарые үбэлэй хангахые оролдоногүй. Мүн түрүү хонишодой дүй дүршэлые дэлгэрүүлнэгүй, үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэриие гуримшуулангүй гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

— Хонидой тоо толгойень, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэдэ бидэ оролдонобди, — гэжэ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Аносов хэлэнэ. — Би 4-дэхи жэлээ хонишоноор хүдэлмэрилжэ байнаб. Колхозой правлени хонишодой эрилтэнүүдыень мууса хангадаг. Тиимэhээ хонишодой эдэбхи үгсэлынь бага байдаг.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Перевалов, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цагадаев, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кривогорницын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов гэгшэд Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой правлениин ба тус колхозой хонин ажахын дутагдалнуудые зааба. Мүн аймаг соогоо хони үсхэбэрилгые hайжаруулха талаар хэдэн дурадхалнуудые оруулhан байна.

Конференцидэ хабаадагшад аймагай колхозуудта хони үсхэбэрилгые hайжаруулха тушаа дурадхал баталан абаа.

С. Таханов.

ҮХЭД ҺААЛИШАД! Парти, правительствынгаа амаршалгада харюу болгон, ...лэй үедэ зунайхиһаа дутуугүй ехэ һү һаахын түлөө тэмсэгты!

Малда һайн байра хэрэгтэй

...паршэбэртээ адуу мал олон...уулгын колхозууд энэ жэл...малай типовой шэнэ бай...воор бариха гэжэ харааллм. Теэд жэлэй эхинһээ хойшо ...лын хүдэлмэри эмхигүйгөөр ...агдаа. Тэрээнһээ шалтагаа...монхи колхозуудынь түсэбөө ...эгүй байна.

...ээлхэдэ, Ворошиловай нэ...тэ колхоз 10 гаран мянган ...малтай (тэрэнэйнь 7722 тол...хонид юм). Һүүлэй жэлнүүд...эдэй байха типовой дулаан ...байранууд баригдабашье, илан...хонидой, гахайн байрануудаар ...утамаг байһаар. Мүнөө жэлдэ ...хониной байха типовой 4 бай...ригдахаар хараалагдаһан аад, ...найнь барилга эхилэнхэй. Тэ...хэзээ дүүргэгдэхэнь мэдэгдэ... Барилгаяа эмхитэйгээр ябуул...а боломжотой аад, колхозой ...ени энэ шухала хүдэлмэридэ ...хэрэгээр хандаһан байна. Жэ...инһээ хойшо тусхай бригада ...эгдээгүй, харин ондоо хү...э хүлһэлжэ зарим тэды барил...гдээ. Эдэншье шухала мате...иудаар хангагдаагүй дээрэһээ ...тарья хуряалгын үедэ тара...Хэрбээ колхозниигуудай дун...һай һайн дархашуулые шэ...ложо, саг үргэлжын бригада ...э һаань, хэды ехэ барилга ...э һэм! Теэд колхозой прав...нэ талаар тодорхой хэмжээ ...үй. Һаяын үдэрнүүдтэ миил 9 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада бии болгогдоо. Тэдэнь типовой байра барихын орондо, юрын байрануудые бүтээнэ.

Тус колхозой гахайн фермэдэ шэнэ барилга хэгдэнэгүй. Тиигээд гахайнуудынь туража, зүдэржэ ондо ороно. Мүнөө жэлдэ типовой нэгэ байра бариха гэжэ түсэблэгдэһэн аад, тэрэнь саарһан дээрэ үлэшэнхэй.

— Манай фермэдэ 223 толгой гахай бии. 179 толгой гахайн байха нэгэ типовой байра энэ жэлдэ бариха түсэбтэй һэмди, тэрэнэймнай барилга эхилээшьедүй байһаар,— гэжэ гахайн фермые даагша нүхэр Д. Батуев хөөрэнэ.

Хонидоо, гахайнуудаа дулаан байрануудаар жэлһээ жэлдэ хангадаггүй, тиигээд тэдэнь үбэлэй хүйтэндэ туража, зүдэржэ ондо ородог, ашаг шэмэнь бага болодог байха юм. Ажахын үнгэрһэн жэлдэ энэ колхоз хони үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй байна. Хонидынь олоороо һубайрна: 100 эхэ хонин бүриһөө миил 67 хурьган абтаа. Байра байдал муутайһаа гахай олоор үсхэбэрилхэ аргагүйдэнэ. Ажахын жэлэй туршада эхэ гахай бүриһөө 4 — 4 поршоонхо абтаа.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо барилгын хүдэлмэри баһал хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Эндэ 500 хониной байха нэгэ дал, тахяагай 1 гэр баригдаха аад, хүдэлмэринь захалаашьедүй.

Колхозой центрэхи фермэдэ 100 үнеэнэй нэгэ байра баригдаһан нэрэтэй аад, июнь һараһаа хойшо биратай юумэ хэгдээгүй. Тэндэнь гаднын 6 хүн лэ ажаллаа. Тэрэ мүртөө үбһэ, тарья хуряалгын үедэ барилгын хэрэгсэлнүүд тэдэнэртэ үгтөөгүй байха юм. Эндэ өөһэдын барилгын бригада эмхидхээгүй байһаар.

— Барилга дээрэ бүхэли зундаа 6 хүн ажаллаабди, барилгаяа түргэдхэхэ, хүнүүдые нэмэжэ табиха талаар колхозой правлени хэмжээ абаагүй. Декабриин нэгэн болотор барилгаяа дүүргэхэ һанаатайбди,— гэжэ барилгын бригадир нүхэр А. Афанасьев хөөрэнэ.

Мүнөө хүдэлжэ байһан барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй, политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тиихэдэ барилгань ехээр унжагайраа.

Мүн иимэрхүү ушар Калининай нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ. Энэ жэлдэ үхэрэй, хониной типовой байранууд баригдажа байһан аад, хэзээшье дүүрэхэнь үшөө мэдэгдэнэгүй.

Саг орой болоо. Үбэлэй хүйтэн газаа орожо ерээ. Тиимэһээ, барилгынгаа хүдэлмэрие түргэдхэхэ хэрэгтэй. Суулгын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Т. Гармаев, манай корр.

Шэнэ институт нээгдэбэ

Энэ жэлдэ Кемерово городто медицинскэ институт шэнээр нээгдэбэ. Мүнөө тус институдай нэгэдэхи курсадань 500 гаран хүбүүд, басагад һуража байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: биологиин кабинет соо. Наада таладань—студентнүүд А. Бабенко, Ф. Ульман.

ТАСС-эй фотохронико.

Юундэ бага һү һаадаг болооб?

...нгын аймагай Сталинай нэ...тэ колхоз үнеэдһээ һү һаалгые ...дээшэлүүлхэ ехэхэн арга бо...отой. Колхозой үүлтэртэ үнеэ...фермын һаалишад энэ талаар ...оролдолго гаргаха байгаа. ...ажахын шэнэ жэлэй түрүүшын ...—октябрь һарын дүнгүүд дээ...харахада, үүлтэртэ үнеэдэй ...нёдондонойхидоо орходоо һү ...е дээшэлүүлжэ шадаагүй. ...фермэ үнгэрэгшэ жэлэй ок...һара соо үнеэн бүриһөө дун...гэээр 201,5 литр һү һааһан ...һаа, мүнөө жэлдэ 161 литр ...а. Тиихэлээрээ нёдондонойхи...эшэбэл үдэр бүри нэгэ үнеэн...литр хахад шахуу һүн багаар ...һан болоно бшуу. Һү һаалгын ...онһоной гэмээр тус фермынхид ...гаран литр һү багаар һааһан ...юм.

...фермэдэ һү һаалга юундэ ...олооб, ямар ушар шалтагаан...эһэн асуудал гарана. Һүрэг ...нёдондонойл тэдэ үнеэд, мүн ...шадшье хуушаараа байһаар. ...шалтагаанниинь хадаа үнеэдые ...үлгэ, харууһалга муудаа, ...жэлгын түрүүшын үдэрнүүдһээ ...эд, һү һаалгые дээшэлүүлхын ...һаалишадай дунда үсэд шанга тэмсэл дэлгэрүүлэгдэнгүй байшоо. Магад үбһэ тэжээл дутамагтай гү гэхэдэ, тиимэшье бэшэ. Нёдондонойхидоо орходоо колхоз силос болон зелёнко һураггүй ехээр бэлдэжэ абаа юм. Үбһэ болон бусад тэжээл малда хоол болохоор уридшалан һайнаар бэлдэгдэнэгүй, амта оруулагданагүй, талха тарьяанай зүйл таһалдуулагдажа, үнеэдтэ дутамагаар эдюулэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Аймаг, республикадаа суурхаһан һаалишан Цыбикжап Жамбалова, Долгор Бадмаева болон бусадшье һү һаалгые нёдондонойхидоо орходоо багадхажа байна. Жэшээлхэдэ, залуу һаалишан Цыбикжап Жамбалова үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада 8 үнеэ даажа байгаад, хамта 1814 литр һү һааһан һаа, мүнөө жэлдэ 11 үнеэнһээ 1899 литр һааба. Тиихэдэ һаалишан Долгор Бадмаева үнгэрэгшэ жэлдэ октябрь һара соо 9 үнеэнһээ 2080 литр һү һааһан һаа, мүнөө жэлдэ 10 үнеэнһээ оройдоо 1807 литр һааба.

Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермынхид һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлээ һулаоруулаа. Фермые даагша нүхэр Содномов, мүн колхозой правлени үүлтэртэ үнеэдэй фермын хүдэлмэрие эрид һайжаруулха, һаалишадта туһалха талаар яаралтай хэмжээ абаха ёһотой.

П. Ангаров.

Пионернүүдэй байшангай 20 жэлэй ой

Пионернүүдэй байшан. Үдэрэй эгсэ дүрбэн час. Эндэ һайндэрэйхеэр хубсалһан үбгэд, хүгшэд, залуушуул болон үхибүүдшье олон. Байшангай уужам, һаруул зал бүхэндэнь хорин жэл соо эдир пионернүүдэй хэһэн ажал, тэдэнэй шадабари тухай үргэнөөр харуулагданхай. Ерэгшэд эдэ бүгэдые һонирхон харана, хоорондоо зүбшэнэ. Тииһээр байтар горнын хонгёо абяан зэдэлжэ, уб улаахан галстугуудые зүүһэн пионернүүд тэндэ ерэһэн айлшадаа, аха нүхэдөө харалгын залда орохыень урина.

Улан-Удын Пионернүүдэй байшангай директор А. С. Плужникова тус байшангай хорин жэл гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан суглараагшадые амаршалаад, саашань богонихон элидхэл хэбэ.

Пионернүүдэй байшан 1936 ондо эмхидхэгдэһэн юм.

Түрүүшын үдэрһөө эхилэн Пионернүүдэй байшан городой һургуулинуудтай нягта холбоо барисаатайгаар ажаллажа эхилһэн байна. Тиихэдэ, городтомнай оройдоо 8 мянгаад һурагшадтай 12 һургуули хүдэлмэрилжэ байгаа. Мүнөө город дотор абаад үзэхэдэ аяар 33 һургуули хүдэлмэрилжэ байнхай.

Пионернүүдэй байшанда мүнөө 1600 пионернүүдые хабаадуулһан 28 элдэб кружогууд хүдэлмэрилнэ. Эдэ кружогуудые хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Байшангай бии болоһонһоо хойшо хореографическа кружогые Т. К. Глязер хүтэлбэрилнэ, оёдолой ба эсхэлгын кружогые— А. А. Егорова, шатарай кружогые— А. М. Игумнов гэгшэд хүтэлбэрилдэг юм.

Байшангай хүдэлмэриин гол зорилгонь юуб гэхэдэ, үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэртэ бага наһанһаань эхилэн мэргэжэлынь олгохо зорилготой юм. Тиимэ кружогууд байшангай хүдэлмэрилжэ эхилһэн үдэрһөө хойшо ажаллана. Авиамодельнэ, хореографическа, спортивна болон бусад кружогуудта эдэбхитэйгээр ба дуратайгааршье хабаадалсагшад мүнөө дуратай мэргэжэлээрээ ажаллажа байнхай. Авиамодельнэ кружогто һуралсаһан Володя Крылов, Степан Григорьев, Эдик Чернышевский, Вася Соколов гэгшэд тусхай дээдэ һургуулинуудые дүүргээд, мүнөө лётчигууд, авиаконструкторнууд болонхой. Мүн хореографическа кружогто һуралсаһан нүхэд мүнөө мэдээжэ артистнууд, дуушад болонхой. Манай Бурят-Монголой Гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба балетэй театрта БМАССР-эй габьяата артистка Юлия Семенова, артистнууд Валентина Югова, Клара Семенникова, Валентина Булгакова болон бусад ажаллана. Эдэнэр анхандаа Пионернүүдэй байшангай хатар танцын, дуунай кружогуудта һуралсадаг бэлэй.

—Эхин һургуулиин хоёрдохи класста һуралсажа байхадаа Пионернүүдэй байшантай түрүүшынхеэ танилсаа һэм, — гэжэ БМАССР-эй габьяата артистка Юлия Семенова хүхюутэйгээр хөөрэнэ.

Нүхэр Семенова тэрэ танилсаһан үдэрһөө хойшо хореографическа кружогой занятида ябалсажа эхилһэн байна. БМАССР-эй габьяата артистнууд Т. К. Глязер, М. С. Арсеньев гэгшэд тус кружогые хүтэлбэрилдэг һэн. Эдэнэр мэргэжэл шадабаряа гаргажа, залуу үетэниие һургадаг байгаа.

Пионернүүдэй байшангай хорин жэлтэй дашарамдуулан олонтоото амаршалгын телеграммануу абтаа.

Авиамодельнэ кружогой хуушанай гэшүүн мүнөө сэрэгэй алба хэжэ ябаһан авиациин майор Степан Григорьев амаршалгын телеграмма эльгээгээ. Энэ амаршалгыень тэндэ суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Пионернүүдэй байшангай хорин жэлэй ойн баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрөө.

Удаань уранһайханай кружогуудай гэшүүд суглараагшадта һонирхолтой концерт харуулба.

Б. Цыремпилов.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Хэлэһэндээ хүрэнэгүй

Нёдондо жэл Заиграйн аймагай Доодо-Ильхиин сельпогой пайщигуудай суглаан дээрэ тус сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Убугунов өөрынгөө тоосоото элидхэл хэхэдээ «Нүүдэл худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэхэ, эд бараа зөөдэг болохо, мүн зарим нютагуудта шэнэ магазинуудые нэмэжэ нээхэбди» гэжэ байгаад гоё, гоё үгэнүүдые хэлээ бэлэй. Теэд тэрэ гэһэнһээ хойшо жэлһээ үлүүтэй саг үнгэрбэ, нүхэр Убугуновай хэлэһэн үгэнь мүнөө хүрэтэр хэрэг дээрээ бэелүүлэгдээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Ильхиин сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхозой зарим гэшүүдэй ажаһуудаг Тарбагатай гэжэ нютагта шэнэ магазин нээхэмнай тэһэн байгаа. Тиихэдэнь колхозой правлени, партийна организаци магазинай байха гэр оложо үгөө. Теэд мүнөө болоходо эндэ магазиншье нээгдэнэгүй, нүүдэл наймаашье абаашагданагүй. Колхозниигууд эд бараа, дабһа, мылэ, зуруул гэхэ мэтэ зүйлнүүдые абахын хэрэгээр аяар 18 модоной газарта байһан колхозойнгоо нэгэдэхи комплексно бригадын дэргэдэхи магазин ошодог зандаа. Тэрэ магазинай наймаалагша холын фермэ, гүүртэнүүдээр нүүдэл наймаа үни хала эмхидхэхэ аад, нүхэр Убугуновай хэлэһэнэй ёһоор, холын малшадта машинаар ябажа нүүдэл наймаа эмхидхэхэбди гэһэндэнь найдаад, машина хүлеэгээд миин һуужа байна.

Тэрэнһээ гадна, энэ сельпогой магазинуудта ажалшадта түрүүшын хэрэглэлэй зүйлнүүд (тамхи, мылэ, сахар) байнагүй, тэдэнээ таһалдуулжа асарна.

Д. Дашицыренов.

Кино саг соогоо харуулагданагүй

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой дүрбэдэхи бригадада графигай ёһоор иелелидээ нэгэ дахин кино харуулагдаха ёһотой аад, арай гэжэ һарадаа нэгэ дахин харуулагдана.

Аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагай киномеханигууд энэ бригадын хажуудаханань ерэбэшье, эндэ оронгүй, колхозуудай центр, томо һуурин газарнуудаар ябаад бусашана.

Мүн кинокартина харуулагдахадаа мүртэй һайнаар гаранагүй. Нэгэн гэбэл лентнүүдынь таһаршана, үгышье һаа моторынь эбдэршэхэ гэхэ мэтээр һаатажа байдаг. Гадна, клубай дэргэдэ баригдажа захалһан кинобудкын хүдэлмэри мүнөө дүүрээ. Теэд юундэшьеб ашаглагданагүй. Ходо суургатай байна.

В. Гомбоев.

***

Мүн Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой эбэртэ малай байдаг Бүтүү гэжэ газарта бүхэли жэл соо кинокартина харуулагданагүй. Энэ зун арайшье гэжэ нэгэ кино ошоһон аад, моторынь эбдэршөө һэн.

Мүн эндэ кинокартина харуулагдамаар зохид һайн гэршье байхагүй.

Д. Хайдапов.

Политехническэ һуралсал тухай

...спубликымнай һургуулинуудта ...ажал хоёрые холбон шудал...аргаболомжонууд улам ехэ ...о байнхай. Тусхай һомо...һон мүнгөөр мүн про...мышленна предприятинуудай, ...зуудай шефскэ туһаламжын ...р түмэр болон модон зүйлнүү...дархалха һуралсалай мастер...уд, ажалай таһалганууд, фи...хими, биологиин урогуудые ...кабинедүүд республикын олон...ргуулинуудта бии болгогдожо .... Харуулан ойлгуулха хэрэг...үдээр, һуралсалай бусадшье ...рэлгэнүүдээр зарим һургуули...һала хангагдаа. Жэшээнь, ...алай үнгэрһэн жэлдэ элдэб ...эй 70 станок, 44 трактор, 24 ...ашина, 34 мотор, хүдөө ажа...олонтоото машинанууд болон ...эмсэгүүдые манай республи...промышленна предприятинууд, ...зууд, МТС-үүд нютагай һур...инуудта бусаалтагүйгөөр үгэ...айна.

...һон техникэтэй холбоотой ...удые заадаг багшанарай ...жэл дээшэлүүлхын тула зарим ...хүдэлмэри хэгдээ. Тэдэ баг...р элдэб янзын курсада, семи...слётто хабаадалсана, үйлэд...дээрэ практика гарана.

...итехническэ һуралсал гээшэм...н түрүүндэ физикэ, хими, ма...ика, черчени, биологи, геогра...ийые заалгаар дамжуулагдан ...үлэгдэдэг юм. Үйлэдбэридэ ...тай научно-техническэ зааба...тухай, мүн тэрэнэй эмхид...хай физикын, химиин, биоло...урогуудай үедэ һурагшад ойл...эжэ түрүү һургуулинуудай хү...рин дүй дүршэлһөө элээр ха.... Һургуулиин программануудынь һурагшадые ажал хүдэлмэритэй танилсуулха зорилготойгоор зохёогдонхой.

Мүнөө сагай түрүү техникэ гол түлэбтөө физикын туйлалтануудһаа эшэ үндэһэ абанхай байдаг. Физикын законууд энергетикэдэ, машина бүтээлгэдэ, транспортда, хэлхеэ холбоондо үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээ, политехническэ һуралсал дэлгэрүүлхэдэ физикэ тон шухала үүргэ дүүргэнэ.

Социалистическэ хүдөө ажахыда орёо техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Һургуулиинхид энергетикын, механическа болон химическэ технологиин гол ёһонуудтай танилсаад байхадаа, хүдөө ажахыда шадамараар хүдэлмэрилхэ, элдэб техникэ хэрэглэхэ аргатай болоно. Гадна, тэдэнэр элдэб ургамалнууд болон амитадые хаража шэнжэлхэ, энэ хэрэгтэ түрүү, мичуринска биологиин заабаринуудые үргэнөөр хэрэглэхэ зэргэтэй. Манай республика дотор һайн үрэжэл үгэдэг ургамалнуудые, олзо доход ехээр үгэдэг адуу малые зүбөөр харууһалха асуудалда онсо анхарал табигдаха ёһотой.

Республикымнай түрүү багшанар һургуулиин хүдэлмэриие ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Физикэ, хими, биологиин законуудые тайлбарилан хэлэхэдээ, үйлэдбэритэй холбуулан һурагшадта ойлгуулдаг байна.

Жэшээнь, Курумканай аймагай Аргадын дунда һургуулиин багша А. Б. Будаин физикэ заахадаа тэндэхи колхозой ажабайдалһаа зохистой жэшээнүүдые абажа харуулдаг. Физикэтэй холбоотой тоо бодолгонуудые зохёоходоо техникэһээ таарамжатай баримтануудые хэрэглэдэг юм. Һурагшад иимэ тоо бодоходоо физикэ һайнаар ойлгохоһоо гадна, мүн үйлэдбэритэй танилсадаг байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ физикын багшанар һурагшадаа элдэб машинануудтай, оньһото түхеэрэлгэнүүдтэй танилсуулдаг болонхой. Автомобиль, трактор, электродвигатель, тэрэшэлэн хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые (телефон, телеграф, радио) үзэнэ. Энэ талаар Ториин дунда һургуулиин багша нүхэр Шулунов горьтойхон юумэ хэнэ. Тэрээндэ заалгадаг һурагшад локомобиль, станок, хүдөө ажахын машинануудые һайса ойлгодог юм. Олон янзын машинануудай онсо илгааень, тэдэнэй юрэнхы шэнжыень, мүн тэдэнине хайшан гэжэ хүдэлгэхэ ёһотойе һурагшадта ойлгуулха гэжэ оролдодог байна. Машинануудай бүрилдэлтэй танилсаад байхадаа, тэдэнине һурагшад һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, ябуулжа шададаг болоно. Һурагшад иимэ хүдэлмэриин ашаар үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг эрдэм наукын заабаринуудые ойлгоно.

Физикын зарим багшанар энэ предмет заахадаа хэрэглэхээр шэнэ шэнэ зүйлнүүдые, техническэ модельнүүдые өөһэдөө дархалдаг байна. Энэ талаар Улан-Удын түмэр замай 65-дахи дунда һургуулиин багша В. В. Ангилейкын үүсхэлые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ багшын хүтэлбэри доро бишыхан түмэр харгы, алхалан ябадаг экскаватор гэхэ мэтэ тус һургуулида хэгдэһэн байха юм.

Мүн Бичурын аймагай Бага-Куналейн дунда һургуулиин һурагшад физикэ заадаг багшынгаа хүтэлбэрээр радио шэнжэлхэ кружогто һурана. Энэ кружогойхид физикээр үзэһэн юумэеэ һайса ойлгоод, элдэб машина зэмсэгүүдые хэрэглэжэ шададаг болоно. Мүн кино табилгые шудалха кружогтонь олон һурагшад хабаадалсана. Ахалагша классайхид хүдөө ажахын машинануудые үзэнэ. Энэ хэрэгтэнь Бага-Куналейн механизаторнууд ехэхэн туһа хүргэдэг байна.

Һургуулинуудта политехническэ һуралсал бэелүүлхэ хэрэгтэ хими заалга ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Гэбэшье, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ республикын олохон һургуулинуудаар хими заалга хангалтагүй байжа, һурагшад химическэ үйлэдбэритэй муугаар танилсадаг байгаа.

Партиин XX съездһээ хойшо политехническэ һуралсалда илангаяа ехэ анхарал табигдадаг болоо. Үйлэдбэриин асуудалнуудта, һурагшадые ажал хүдэлмэритэй танилсуулха хэрэгтэ багшанар горьтой анхарал хандуулдаг болонхой. Республикымнай түрүү багшанар энэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа.

Улан-Удын түмэр замай 65-дахи һургуулида хими заадаг багша нүхэр Н. М. Ангилейко ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор эрдэмдэ һургадаг. Энэ багша урогуудтаа Улан-Удын шэлэй заводой түхеэрэлгэ хэрэглэдэг, һурагшадтайгаа хамта экскурси хэдэг юм. Багшынгаа хүтэлбэреэр 65-дахи дунда һургуулиин һурагшад Менделеевэй тодорхойлһон системын тусхай таблица, бишыхан доменно пеэшэн, мартенэ гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдые өөһэдөө дархалһан байгаа.

Яруунын аймагай Нарһатын дунда һургуулида хими заадаг багша Ж. С. Базарова химиин олон асуудалнуудые хүдөө ажахытай холбодог байна. Химиин гол үндэһые һурагшадта заахадаа химическэ үйлэдбэри тухай, мүн арадай ажахыда химиин ямар үүргэ дүүргэдэг тухай хэлэжэ үгэдэг юм. Шэнэ материал гарахадаа лабораторно хүдэлмэри, элдэб туршалга олоор хэдэг.

Политехническэ һуралсал бэелүүлхэ зорилгоор Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулиин багшанар ехэ хүдэлмэри хээ. Тус һургуулиин һуралсалай талые даагша нүхэр Молоковой хүтэлбэреэр һурагшадынь һуралсалай-туршалгын талмай дээрээ хүдөө ажахын элдэб культурануудтай танилсана. Эдэнэр туршалгын талмай дээрэ ажаллахаһаа гадна, мүн эндэхи колхозуудай полинууд дээрэ ошожо, ургасаяа хуряалгадань хабаадалсадаг юм. Һурагшадые ажал хүдэлмэритэй танилсуулха, тэдээндэ ажалай дүй дүршэл олгохо хэрэгтэ энэ һургуулиин багшанар онсо анхарал хандуулдаг. Жэшээнь, үнгэрэгшэ зунай үеэр тус һургуулиинхид хоёр бригада боложо хубаараад, Орджоникидзын ба XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта хүдэлһэн юм.

Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин багша А. А. Бобоева, Галуута-Нуурай дунда һургуулиин багша И. И. Думнова, Иволгын аймагай Оронгын дунда һургуулиин багша Е. С. Иринчеева болон бусад ажал һуралсал хоёрые нягтаар холбохо гэжэ оролдодог байха юм.

Гэбэшье, энэ асуудалаар манай партиин үгэһэн заабаринууд олохон һургуулинуудта үшөөл гүйсэд бэелүүлэгдэнэгүй. Зарим һургуулинуудта лабораторно, өөһэдөөрни хэхэ хүдэлмэри үсөөнөөр эмхидхэгдэнэ. Олохон һургуулинуудтахи һуралсалай хүдэлмэринь ажабайдалһаа, нютагай үйлэдбэриһөө үшөөл таһаранги байна.

Һуралсалай мастерскойнууд, туршалгын талмайнууд Зэдын, Хориин, Заиграйн болон бусад аймагуудай олохон һургуулинуудта хүсэд эмхидхэгдээдүй. Заримандань тусхайта хэрэгсэлнүүд гүйсэд бэлдэгдээгүй байһаар. Тиигэбэшье арадай гэгээрэлэй таһагууд бүхы һургуулинуудтаа һуралсалай мастерской бии болгохо эдэбхи, үүсхэл гарганагүй, энэ хэрэгтэ олониитые хабаадуулнагүй.

Һурагшадые ажалай дадал дүршэлтэй болгохо зорилгоор һургуулинуудта ажалай урогууд хэгдэдэг болонхой. Теэд тиимэ урогуудые хэхэдээ багшанар олон бэрхэшээлнүүдтэй ушардаг, иимэ урогуудые хэхэ таарамжатай газаргүй байдаг, мүн элдэб хэрэгсэлнүүдшье дуталдадаг байна.

Кабанскын аймагай Колесовско долоон жэлэй һургуулида, Сэлэнгын аймагай Галуута-Нуурай дунда һургуулида һурагшадай хүдэлмэриие һайнаар хинан харадаггүй дээрэһээнь олон зэр зэмсэгүүд түргөөр эбдэрһэн байха юм. Зарим һургуулинуудта дархалжа эхилһэн юумэеэ эдлэл болгожо бүтээнгүй орхижорхидог ушар үзэгдэнэ. Тиихэдэнь, ажал гээшэмнай хүмүүжүүлхы үүргэеэ дүүргэнэгүй. Кабанскын аймагай Каменска дунда һургуулида һурагшадаа дархалуулжа һургахын орондо, дархалалгын хэрэгсэлнүүд тухай ямаршье туһагүй хооһон хөөрэлдөө хэжэ сагаа үнгэргэдэг байһан юм.

Иимэ дутагдалнууд үшөөл олохон һургуулинуудта бии байһаар.

Зорилго юуб гэхэдэ, КПСС-эй XX съездын зааһанай ёһоор, һургуулиин хүдэлмэридэхи гол дутагдалые—һуралсалайнь ажабайдалһаа, үйлэдбэриһөө таһаранги байһые дары зайсуулха шухала. Энэнь бүхы багшанарай, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга болоно.

М. МАНГАДАЕВ, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

АЛДАРТА ЗАМ

Бурят-Монголой НИИК-ын научна хүдэлмэрилэгшэд, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай бурят хэлэ болон литературын кафедрын багшанар ноябриин 10-да НИИК-ын хүдэлмэрилэгшэ Даниил Алтаевич Абашеевые 45 жэлэй турша соо шэнжэлхы ухаанай ба багшын ажал ябуулаад пенсидэ гараһантайнь дашарамдуулан амаршалба.

Даниил Алтаевич эхин һургуулиин багшаһаа эхилээд, эрдэмтэ — филолог болотороо дэбжэһэн байна. Даниил Алтаевичын залуу наһаниинь хаанта засагай үедэ үнгэрһэн юм. Даниил Алтаевич революциин урда тээһээ захалаад, мүнөө хүрэтэр арад зониие гэгээрүүлхэ, болбосоруулха хэрэгтэ бүхы эрдэм бэлигээ, эршэ хүсэеэ зорюулһан байна. Даниил Алтаевич бурят арадай соёл болбосоролые хүгжөөхын тулада оролдон, олон жэлэй туршада эрид шууд тэмсэһэн байгаа. Даниил Алтаевич Ирхүү хотодохи багшын семинарые 1909 ондо дүүргээд, хэдэн жэл хаанта засагта хашуулжа ажалгүй байһан юм.

Октябрьска революциин һүүлээр Даниил Алтаевич арадай гэгээрэлдэ зорюулһан ажалаа улам саашадань үргэлжэлүүлһэн юм. Даниил Алтаевич олохон һургуулинуудта хүдэлмэрилөөд, һүүлэй үедэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай бурят хэлэ, литературын кафедрада бурят хэлэнэй багшаар ажаллаһан, дээдэ мэргэжэлтэй эрдэмтэдые бэлэдхэһэн байна. Тэдэнэй дунда гэгээрэлэй министр, педагогическа наукануудай кандидат И. В. Баранников, наукануудай кандидадууд нүхэд А. И. Уланов, Н. П. Егунов, А. И. Дуринов болон бусад бии.

Даниил Алтаевич Монголдо хэдэн жэлдэ хүдэлжэ, тэндэ эрдэм гэгээрэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэһэн байна. Энээнэйнь түлөө үнэн сэдьхэлһээ баясхалан хүргөөд, монгол арадай элитэ ажал-ябуулагша Чойбалсан Даниил Алтаевичта эльгээһэн бэшэгүүд соогоо иигэжэ бэшээ һэн: «Хүндэтэ гэгээрлч багш Даниил Алтаевич танаа! Таны монгол ардын гэгээрэлы урд габьяа их, тэднийг монгол арад үе наста мартахгүй».

Даниил Алтаевич багшын ажал эрхилхэһээ гадна, мүн залуу бурят-монгол литературын хүгжэлтэдэ анхаралаа табидаг, һонирходог байгаа. Хуушан монгол бэшэгээр «Харанхы» гэжэ зүжэг зохёогоо һэн. Октябрьска революциин урда тээхи бурят арадай эрдэм һургуулигүй, харанхы, балар сагые тэрэ зүжэг соогоо харуулна. Даниил Алтаевич ородой классическа литератураһаа олон олон зохёолнуудые бурят хэлэн дээрэ оршуулһан байна. Жэшээлхэдэ, М. Горькиин «Макар Чудра», «Мой спутник» гэжэ зохёолнуудые оршуулһан байна. Даниил Алтаевич бэрхэ методист байжа, һургуулинуудта үзэхэ тон хэрэгтэй номуудые бэшэһэн юм. Ород алфавит дээрэ бэшэгдэһэн шэнэ үзэгэй үзэглэл анха түрүүн зохёолсоо бэлэй. Даниил Алтаевич шэнжэлхы ухаанай хэрэгые бодото ажалтай холбохо гэжэ ходо оролдодог байгаа. Даниил Алтаевич монгол хэлэ бэшэг шэнжэлдэг, бэлигтэй эрдэмтэ-филолог байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тэрэ хадаа бурят хэлэнһээ гадна, мүн монгол угтай олохон хэлэнэй лексикэ, словарна бүридэлые һайн мэдэдэг. Тиимэһээ бурят хэлэнэй олон словарьнуудые (орфографическа словарь, бурят-монгол-ород хэлэнэй словарь, военно-политическэ терминүүдэй словарь) зохёоһон байна. Эдэнь бурят литературна хэлэнэй хүгжэлтэдэ ехэхэн удхашанартай. Даниил Алтаевич бурят-монгол хэлэнэй (Түнхэнэй, Байкало-Кударын бурядуудай нютагай хэлэнэй) диалектологидо хамаатай олохон монографинуудые бэшэһэн юм. Эдэ монографинууд научно-теоретическэһээ гадна, мүн бодото ажал хэрэгтэ шухала удхашанартай. Даниил Алтаевич бурят-монгол хэлэнэй грамматикын асуудалнуудаар олон («Союз», «Междомети», «Паарна үгэнүүд» гэхэ мэтэ) статьянуудые бэшэһэн байна. Даниил Алтаевич научна хүдэлмэреэ ниитын хүдэлмэритэй мүн лэ холбожо шададаг. Республикын ниитэ культура болбосоролой хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар гурба дахин шагнагданхай. Даниил Алтаевичын ажал-ябуулга залуушуулда, залуу научна хүдэлмэрилэгшэдтэ жэшээ болохонь дамжаггүй. Бурят-Монголой НИИК-ын научна хүдэлмэрилэгшэд Даниил Алтаевичнай научна ажалаа үшөө саашадань үргэлжэлүүлхэ, бидэнтэеэ хододоо халуун холбоотой байха гэжэ найдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. А. Абашеевэй пенсидэ гаралгын ёһололой суглаан дээрэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. Л. Островская энэ хүушанай эрдэмтын 45 жэлдэ эрхилһэн шэнжэлхы ухаанай ба багшын ажалые тэмдэглэн, Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюулжа байна.

Э. Раднаевай текст,
Е. Ринчиновагай фото.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сессиин заседани

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 10. (ТАСС). Венгерскэ асуудал гэдэг тушаа резолюциин проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ Генеральна Ассамблейн онсо сессиин үсэгэлдэрэй үдэрэй заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ. Италиин, Ирландиин, Кубагай болон бусад оронуудай зүгһөө дурадхагдаһан резолюциин проектын голосованида табигдахада һаналаа бариха байнаб гэжэ Австриин түлөөлэгшэ Франц Мач мэдүүлээ. Венгридэ эдеэ хоолоор болон эм домоор туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудал ямар нэгэн политическэ бодолнуудтай холбоотой байха ёһогүй гэжэ онсолон тэмдэглэхэ зуураа, туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалаар резолюциин проектые өөрынгөө зүгһөө Мач дурадхаһан байна.

Англиин, Шэнэ Зеландиин болон Канадын делегадууд табан ороной дурадхаһан резолюциин проектые, мүн американска проектые дэмжээ.

Табан ороной дурадхаһан резолюциин проект үнэндөө Венгриин дотоодын хэрэгүүдтэ ООН-эй зүгһөө хамааралсаха ябадал хараалһан туладань тэрэниие буруушаажа голосовалхаб гэжэ Румыниин түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Дурсагдаһан резолюцинууд Варшавска договорто эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй. Тиимэһээ өөһэдынгөө аюулгүй байдал хангаха талаар Зүүн Европын оронуудай хэмжээ абаха эрхэнүүдыень дайрана гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Резолюциин проект дурадхаһан гүрэнүүдэй зариманиинь ээрхэг түримхэй хэлсээнүүдтэ өөһэдөө хабаададаг юм. Тэдэ хэлсээнүүдһээ уламжалан Варшавска хамгаалалгын договор баталагдаһан байгаа гэжэ Румыниин делегат хэлээ.

Чехословакиин делегат Ульрих, Польшын түлөөлэгшэ Михаловский гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, венгерскэ асуудал гэдэгые зүбшэн хэлсэлгэ Венгриин дотоодын хэрэгүүдтэ ООН-эй зүгһөө хамааралсалга болохо байна гэжэ тэмдэглээ.

Аргентинын делегат үгэ хэлэхэдээ, баруун гүрэнүүдтэ һаймһархые оролдон, хэтэрхэдээ Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаагаа таһалхыень, мүн Венгриин хуулита правительствые болон тэрэнэй зүгһөө ООН-до байдаг түлөөлэгшэдые мэдэрхэгүйень ООН-эй гэшүүдые уряалһан байна.

Табан ороной дурадхаһан резолюцияар голосованиин болоходо, манай делегаци һаналаа бариха байна. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй зарим параграфуудай найруулгыень зүбшөөжэ шадахагүй байнабди гэжэ Финляндиин түлөөлэгшэ Грипненберг мэдүүлээ.

Табан ороной резолюциин проектые дэмжэжэ шадахагүйбди гэжэ хэлэхэ зуураа, Венгри хадаа бүрин эрхэтэй гүрэн мүн. Тэрээндэ хамаатай асуудалнуудые имагтал Венгерскэ правительствотай зүбшэн шиидхэжэ болохо юм гэжэ Индонезиин делегат Суджарво хэлээ. США-гэй дурадхаһан резолюциин проект Венгридэ туһаламжа үзүүлхэ ябадалда имагтал бэрхэшээл тохёолдуулха байна гэжэ Суджарво хэлээ. Тиигээд, США-гэй дурадхаһан резолюциин проектдэ Индонезиин, Индиин, Цейлоной болон Бирмын түлөөлэгшэдэй зүгһөө хэгдэһэн заһабаринуудые оруулха гэжэ тэрэ дурадхаа.

Индиин түлөөлэгшэ Кришна Менон табан ороной дурадхаһан резолюциин проектые Индиин делегаци буруушаажа голосовалха гэжэ хэлээ.

Удаань Цейлоной, Бирмын, Югославиин делегадууд үгэ хэлээ.

Американска делегат Лодж үгэ хэлэхэдээ, США-гэй дурадхаһан резолюциин проектдэ Индиин, Цейлоной, Индонезиин болон Бирмын делегацинуудай оруулһан заһабаринуудые буруушаагаа.

Һүүлээрнь Венгерскэ асуудал гэдэгээр дурадхагдаһан резолюциин проектнүүдээр голосовани хэгдэһэн байна.

Кубагай, Ирландиин, Италиин, Пакистанай болон Перугэй дурадхаһан резолюциин проектын түлөө 48 делегаци голосовалаа. Тус проектые буруушаажа 11 делегаци (Болгари, Белорусска ССР, Чехословаки, Венгри, Инди, Польша, Румыни, Украинска ССР, СССР, Югослави, Албани) голосовалаа. Энэ резолюциие голосовалалгын үедэ 16 делегаци һаналаа барпа.

Ассамблей американска резолюциин проектые мүн лэ батала абаа. Тэрэнэй түлөө 53 делегаци голосовалаа. Юһэн делегаци (УССР, СССР, Албани, Болгари, БССР болон бусад) буруушаажа голосовалаа. 13 делегаци һаналаа барпа.

Энэ проектдэ заһабари оруулха гэжэ Цейлоной, Индиин ба Бирмын оруулһан дурадхалнууд 45 голосоор буруушаагдаа. Тэрэ дурадхалай түлөө 18 ороной делегаци голосовалаа. 12 делегаци, тэрэ тоодо СССР-эй, УССР-эй БССР-эй, арадай демократиин оронуудай делегацинууд һаналаа барпа.

Мүн Австриин дурадхаһан резолюци батала абтаа. Тэрэнэй түлөө 68 делегаци голосовалаа. 7 делегаци тэрэ тоодо, Румыни, УССР, СССР болон бусад һаналаа барпа.

Удаань, ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сессидэ ерэһэн делегадуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаха талаар мандатна комиссиин хэһэн элидхэлые Генеральна Ассамблей баталаа.

Венгерскэ Арадай Республикын түлөөлэгшын эрхэ түлөөлэлгэ тухай асуудалые хойшолуулха, гоминдановецын эрхэ түлөөлэлгые мэдэрхэ гэжэ комисси шиидхээ гээд элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Голосовани тухай үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ В. В. Кузнецов иигэжэ мэдүүлээ. Комиссиин элидхэлые баталха тэжэ советскэ делегациин голосовалһан ушар гоминдановец Хитадые түлөөлхэ эрхэтэй гэжэ советскэ делегаци мэдэрнэ гэһэн удхатай бэшэ юм.

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 10. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сесси хадаа Генеральна Ассамблейн ноябриин 12-то нээгдэхэеэ байһан XI ээлжээтэ сессиин зүбшэхэ зүйлдэ «Англиин, Франциин ба Израилиин зүгһөө Египедтэ добтолон оролгоһоо уламжалан Дунда Зүүн зүгтэ тохёолдоһон шанга байдал» тухай асуудалые оруулха гэжэ шиидхээ.

Удаань Генеральна Ассамблей хадаа ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сессиин зүбшэхэ зүйлдэ «Венгерскэ асуудал» гэдэгые оруулха гэжэ 53 голосоор шиидхээ. 9 делегаци, тэрэ тоодо Советскэ Союзай делегаци буруушаажа голосовалаа. Найман делегаци һаналаа барпа.

Египедэй президент Насерай хэлэһэн үгэ

КАИР, ноябриин 10. (ТАСС). Египедэй Республикын президент Гамаль Абдель Насер «Аль-Азхар» гэжэ сүмэ соо үсэгэлдэр үгэ хэлээ.

Мүнөө үедэ гансахан Египедэй бэшэ, харин бүхы дэлхэйн, бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяан шиидхэгдэжэ байна. Бүхы дэлхэйдэ, бүхы хүн түрэлтэндэ тон аюултай байдал тохёолдоод байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Иимэ байдалай түлөө хэнэй харюусалгатай байһан тухай тогтохо зуураа, Египет эб найрамдалые ходоо хүсэдэг, мүн өөрынгөө ороной эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые хамгаалдаг байгаа. Египет һаяхан сүлөөрһэн залуу орон байһан туладаа ажабайдалаа шэнэдхэн байгуулна, өөрынгөө бата нэгэдэлые хамгаалхын ба хангахын тулада барилганнуудые хэнэ. Шанга байдалай тохёолдоод байһанай түлөө манай газарта, бидэндэ добтолон ороһон ээрхэг түримхэйшүүл харюусалгатай гэжэ Насер хэлээ.

Египтянин бүхэнэй тэмсэл хэхээр бэлэн байһые ба хэзээдэшье доро унажа һүгэдэхэгүй байһаниие һануулха зуураа, египетскэ армиие усадхахые, Суэцкэ каналые эзэмдэн абахые бэлэдхэжэ байһан Англиин, Франциин болон Израилиин нюуса хэлсээн тухай Насер дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Энэ нюуса хэлсээеынь Египет таажа, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ Суэцкэ каналһаа баруулжан гаргажа, тэдэнэй һанаашалгые буруутуулжа шадаа гэжэ тэрэ саашадань хэлээ.

Порт-Саидта Англиин ба Франциин хэһэн добтолго тухай хэлэхэдээ, Насер иигэжэ мэдүүлээ. Эдэ хоёр гүрэнүүд Египедые 24 часай турша соо эзэлэн абаха гэжэ һанаашалһан байгаа. Зүгөөр, добтолон орогшодой замые Египедэй арад, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд шэн зоригтойгоор тэмсэн, хаажа шадаһан байна. Порт-Саидые хамгаалагшад бүхы Египедэй түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ. Тиигэжэ, империалистнуудай түсэбые бурууталһан байна. Порт-Саид хадаа бүхы Египет эсэстээ хүрэтэрөө тэмсэхэ гэжэ булимтарагшадта харуулаа. Порт-Саидые хамгаалга бидэндэ бүхы дэлхэйн арад зоной талархалые бүри ехэ болгоо.

Арабска оронуудай ямар хараа бодол баримталдаг тухай, арабуудай дунда эб эмхиень алдахуулхын тулада дайсадай зүгһөө хэгдэдэг номнол тухай президент саашань хэлэһэн байна.

Саудовско Аравиин король, Иорданиин король, тэрэшэлэн Сириин президент өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые Египедэй мэдэлдэ үгэнхэй. Англо-франко-израильска добтолгоһоо уламжалан арабска арадуудай талархал ба бата нэгэдэл улам бэхижээ гэжэ Насер мэдүүлээ.

Мүнөө Англи, Франци, Израиль ба австралец Мензисые оруулангүйгөөр, дэлхэйн бүхы оронууд мүнөө Египедэй талада байна. Тиихэдэ, мүн Англиин ба Франциин эб найрамдалда дуратай хүнүүд хорото муухай добтолгые, дай һүжэрөөгшэдые буруушаадаг байха юм гэжэ Насер хэлээ.

Египедэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй дайнда дүүргэдэг үүргэ тухай хэлэхэ зуураа, Египедэй авиаци усадхагдаа гэһэн хэбэртэйгээр дайсадай тараадаг номнолые Насер наада харан буруушааһан байна. Иимэ мэдээсэлнүүдэй худал хуурмаг байһыень юун гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, уржадэр Порт-Саидай түлөө байлдаанай болохо үедэ Египедэй авиаци дахяад агаарта гаража тулалдаа хэһэн байна бшуу.

Египедэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй дүүргэһэн үүргэ тухай хэлэхэдээ, Египедэй сэрэгэй корабльнууд английска болон французска флодто эсэргүүсэн баатарлигаар тэмсээ гэжэ Насер онсолон тэмдэглээ.

Буудалдаа зогсоохо тухай асуудалаар президент саашань хэлэһэн байна. Англо-франко-израильска добтолгые бүхы дэлхэйн хүн зоной буруушааһан, тэрэшэлэн буудалдаа зогсоохо тухай ООН-эй шиидхэбэри гаргаһан дээрэһээнь Египет буудалдаа зогсоохые зүбшөөгөө. Египедэй эб найрамдалые хүсэдэг байһаниинь бүтэдэндэ мэдээжэ. Хэдэн орон Египедэй талада орожо, дайлалдахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлээ гэжэ Насер хэлээ.

Америкын баримталдаг хараа бодолые тодорхойлхыень гуйжа, США-гэй президент Эйзенхауэртэ хандааб гэжэ Насер хэлээ.

Мүнөө үедэ Египедэй үмэнэ хоёр фронт — сэрэгэй ба политическэ фронт нээгдээд байна гэжэ Насер хэлээ. Сүлөөтэ эрхэдэнь, нэрэ хүндэдэнь ба бэеэ даанхай байдалдань аюул тохёолдуулхаар ямаршье юумые Египет зүбшөөжэ шадахагүй байна. Империалистнууд зэбсэгэй хүсөөр бидэниие мэдэлдээ абажа шадаагүй. Тэрэнэй һүүлээр мэхэ гохоор орохогүйн тулада бидэнэр политическэ талаар тон болгоомжотой байха ёһотойбди гэжэ Насер мэдүүлээ. Политическэ фронтдо боложо байһан үүсхэлнүүдые бүхы хэмжээгээр дэмжэхээр бидэнэр бэлэн байнабди. Зүгөөр, Египедэй газар дээрэ хариин гүрэнэй нэгэшье солдадай байһан сагта Суэцкэ каналые һэргээхэ ба сэбэрлэхэ (шэнгэһэн корабльнуудһаа. — **корреспондентын ажаглалта.**) хүдэлмэри эхилхэгүйбди гэжэ бидэнэр мэдүүлһэн байгаабди. Юуб гэхэдэ, энэ хүдэлмэри өөһэдыгөө хамгаалгые бэелүүлхэ хэрэгтэмнай һаад ушаруулха байна гэжэ Насер онсолон тэмдэглээ.

Мүнөө бидэнэр урда мэтэ зориг түгэлдэр байнабди. Бидэнэр эб найрамдалые хүсэнэбди. Зүгөөр, энэ хадаа буулта хэхээр бэлэн байнабди гэһэн удхатай бэшэ. Манай уряа хадаа бата нэгэдэл, хүсэеэ элсүүлгэ, ажал, эрхынгээ түлөө нангин тэмсэл хэхээр шиидэнги байлга болоно. Бидэниие бүхы дэлхэйн арадууд дэмжэнэ.

Сунь Ят-сенэй түрэһөөр 90 жэлэй ойе хитад арад тэмдэглэбэ

ПЕКИН, ноябриин 11. (ТАСС). Хитад арадай агууехэ хүбүүн Сунь Ят-сенэй түрэһөөр 90 жэлэй ой гүйсэһэндэ зорюулагдаһан баярай суглаан Пекиндэ мүнөөдэр болоо. Арадай политическэ консультативна соведэй (НПКС) заседанинуудай зал соо хитадай олониитын 1.600 гаран түлөөлэгшэд, харин оронуудһаа ерэһэн айлшад сугларaa. Суглаанай президиумдэ нүхэд Мао Цзэ-дун, Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай болон бусад һуугаа.

НПКС-эй Бүхэхитадай комитедэй түрүүлэгшэ Чжоу Энь-лай суглаае нээгээ.

Хитадтахи демократическа революциин элитэ ехэ ударидагша Сунь Ят-сенэй үүргые үгэ хэлэхэдээ Чжоу Энь-лай тэмдэглэһэн байна.

КПК-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Линь Бо-цюй, Гоминданай революционно комитедэй түрүүлэгшэ Ли Цзи-шэнь, Гоминданай революционно комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Хэ Сян-нин гэгшэд үгэ хэлээ.

Сугларагшадаар халуунаар угтагдан советскэ делегациин зүгһөө нүхэр П. Г. Москатов үгэ хэлээ. Мүн Египедэй, Индиин, Индонезиин, Бирмын, Японии, КНДР-эй, МНР-эй, ДРВ-гэй, Пакистанай болон Сириин түлөөлэгшэд мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Шэнэ клубууд, библиотекэнүүд

Һүүлэй үедэ хүдөө тосхонууд, колхозуудта, мүн МТС-үүдтэ культурын эмхи зургаануудай шэнэ барилганууд олоор баригдажа байна. Октябриин һайндэрэй урда тээхэнэ Торидо аймагай Культурын байшан, Усть-Кяхтада аймагай библиотекэ, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 2 дабхар клуб, Заиграйн аймагай Эриин леспромхоздо 250 хүнэй һууритай клуб ашаглалгада оруулагдаа.

Мүнөө үедэ республикын хүдөө нютагуудта 50 шэнэ клубууд баригдажа байнхай. Культурын эмхи зургаануудые бариха хэрэгтэ эдэбхитэд, һурагшад, комсомолецууд ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

И. Баженов.

Венгерскэ телеграфи… агентствын мэдээсэ…

БУДАПЕШТ, ноябриин… (ТАСС). Венгриин теле… агентство ноябриин 9-дэ нигэ… дээсэ:

Баруун оронуудай Улаан… һэнэй организацинуудай зүгһ… герскэ Арадай Республикада… гээгдэдэг посылканууды саг… болоулха хэмжээнүүдые Ве… Хүдэлмэришэн-Тарияашанай Р… ционно Правительство 1956… ноябриин 4-дэ абаһан байна.

Правительство иимэ хэмжэ… дэ абааб гэхэдэ, ноябриин 2… һэн (30 самолёт), мүн но… 3-да ерэһэн (70 самолёт)… дые шалгажа үзэхэдэ, Улаа… һэнэй эльгээһэн «Эмүүд»… шагтай ашаан соо буу зэбсэ… доһон байгаа. Мүн Улаан Х… нэй эльгээһэн ашаа абажа… хүнүүдэй зариманиинь Хорти… миин ба жандармериин ф… офицернүүд аад, урда тээһ… Германида байһан хүнүүд б…

Улаан Хэрээһэнэй ашаа… абажа ябаһан хүнүүдэй дунд… люцида харша этэгээдүүдэй… гээд оробие, «Эмэ» гэжэ гар… даһан зүйлнүүдэй дунда ямар… раар буу зэбсэгэй оролсоһ… рин Правительство элирүү… гагүй байгаа. Тиимэһээ При… ство хадаа Венгерскэ Арадай… публикын хуулита правител… унагааха зорилгоор револ… харша доботолгын хэгдэжэ… байһан туладань, баруун оро… Улаан Хэрээнэй эльгээһэн… канууды абалгые саг зуу… люулха баатай болоһон байна.

Венгриин Хүдэлмэришэн… шанай Революционно Пра… ство болбол орондомнай… эм дом эльгээһэнэйнь түлөө… Хэрээһэнэй Уласхоорондын… зацида баясхалан хүргэнэ.

Тиин, Правительство хада… славиин Арадай Федеративна… публикаһаа Будапештдэ бай… солоор дамжуулан 1956 оно… рин 8-да Улаан Хэрээнэй… хоорондын организациин… дурадхалые дуратайгаар ба… нөөр хүлеэн абаа. Энэ дура… ёһоор Венгридэ эльгээгдэхэ… канууд Югославяар дамжуу… таха байна. Энэ ушар Улаан… һэнэй посылкануудые хэрэглэ… рэ дургадаһан хоро хүргэһэ… хяад дабтагдахагүй байһаныень… дабари болоно гэжэ Венгриин… вительство тоолоно.

ВЕНГРИДЭХИ БАЙД…

БУДАПЕШТ, ноябриин… (ТАСС). Будапештын бай… шанайгаа хэмдэ орожо байна… родой үйлэсэнүүд болон таб… сэбэрлэгдэнэ. Автомашинан… лон хүнүүд город соогуур… абадаг болоо. Будапештын эл… лой зүйлнүүдэй магазинууд… дэр болтадаа шахуу нээгдэ… мышленна предприятинуудай… мэришэд болон албахаа… эдеэ хоолоор хангалга байр… рэнь эмхидхэгдэнэ.

Будапештын ба Дьөр, Цегл… терг болон бусад городуудай… рондо түмэр замай пассажир… фрилсаан байгуулагдаа.

Будапештын хүн зониие э… лоор хангалга үдэр ерэхэ… һайжарна. Өөрөө бусад… нуудһаа Будапештдэ эдеэ… зүйлнүүдые ашаатай автом… нууд ерэнэ. Ехэ хэмжээнэй… ленна эд бараан, эм дом б… һаа, Румыниһаа социалис… бусад оронууда Венгридэ… дэнэ.

Ахадүү социалистическэ… дай туһаламжые венгерскэ… ехэ баясхалантайгаар хүлеэ…

Хүдэлмэришэн-тарияашанай… люционно правительство… ябуулгаа улам үргэдхэнэ… үнэн сэхэ ажалшадай зүгһөө… тэйгээр дэмжэгдэжэ хүлеэнэ… 1.200 форинт хүрэтэр салин… абагшадай хүлһые 12—15… тээр, 1.500 форинт хүрэтэр… хүлһэ абагшадай хүлһые 8—1… центээр 1957 оной январиин… нэмэхэ гэһэн захирал… ство гаргаа.

Венгриин хүдэлмэришэн… шанай правительствын ш… грамма мэдүүлгые преми… нистр Янош Кадар мүнөөдэр… пештын радиогоор хэлэһэ…

Хүдэлмэришэд, тараашад… шад болон интеллигенцид… эсэргэ оронойхидтоо хандах… рим шухала асуудалнуудай… тельствын баримталжа бай… раа бодолые Янош Кадар… нуудта зэбсэгтэ үймөөн… усадхагдаа. Провинцинуудай… хаанагүй ажалшад хүдэлм… ороо байна.

Венгридэ һүүлэй үедэ болоһ… бытнуудай шэнжэлэл преми… нистр саашадань хэлэһэн байна.

Редакторай ор…
О. ГОМБОЕ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора—46-32. заместителя редактора — 32-74. отв. секретаря — 27-37 отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59. пропаганды и переводов —… культуры и быта. промышленности —34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская — 32-67 бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00913. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №…